

Lahden useot

Vuosikatsaus 2019

Lahden useot

2	..... Kuka, mitä, häh?
3	..... Vuosi 2019 – Hyvä museovuosikerta
4	..... Tutkimus- ja kulttuuriympäristöyksikkö
6	..... Kokoelmayksikkö
8	..... Asiakaspalveluyksikkö
10	..... Näyttely-yksikkö
12	..... Paikallismuseotyö
15	..... Aluetaidemuseotyö
17	..... Arkeologia
19	..... Rakennuskulttuuri
21	..... Kokoelmatyö
34	..... Näyttelyt:
35	..... Museokioski
37	..... Julistemuseo
38	..... Historiallinen museo
39	..... Radio- ja tv-museo Mastola
41	..... Hiihtomuseo
44	..... Taidemuseo
46	..... Asiakaspalvelu
49	..... Henkilökunta
50	..... Henkilökunnan toiminta
54	..... Talous
55	..... Lahjoittajat

Toimitus Elisa Lindell ja Esko Tikkala

Yleisradion lapsille suunnatun englanninkielisen ohjelmassa Hello, hello, hello! vuosina 1974–79 käytetyt käsinuket

Stan ja Dud. Nuket ovat näköisversiot näyttelijöistä (Neil Hardwick ja David Michell).

Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Vuosikatsaus 2019

Lahden kaupunginmuseon eli Lahden museoiden yksiköitä ovat Lahden historiallinen museo, Lahden taidemuseo, Julistemuseo, Hiihtomuseo sekä Radio- ja tv-museo Mastola. Museon tehtävät on museon sisällä jaettu eri yksiköille, joita ovat kokoelmayksikkö, näyttely-yksikkö, asiakaspalveluyksikkö sekä tutkimus- ja kulttuuriympäristöyksikkö. Henkilökuntaa museoissa on yhteensä noin 45. Lahden kaupungin sisäisessä organisaatiossa kaupunginmuseo kuuluu sivistyksen palvelualueeseen ja edelleen liikunnan ja kulttuurin vastualueeseen. Museon hallinnosta huolehtii kaupunginvaltuuston valitsema liikunta- ja kulttuurilautakunta. Lautakunta toimii 4-vuotiskauden, joka nykyisellään on 2017-2021. Liikunta- ja kulttuurilautakunnan tehtävänä on edistää, kehittää ja valvoa sivistyksen palvelualueen toimintaa ja yhteistyötä.

Vuosi 2019 – Hyvä museovuosikerta

Katsaus vuoteen 2019 kertoo jälleen Lahden museoiden monipuolisesta ja arvokkaasta työstä. Kaikkien sektoreiden katsaukset ilmaisevat hyvin museon toiminnan laajuuden. Lahden museot on monessa mukana ja palvelee hyvin moninaisin tavoin kuntalaisia ja kaikkia asiakkaitaan.

Vuoden 2020 alussa muuttuvan museolain myötä OKM muutti toivotusti Päijät-Hämeen maakunta- ja aluetaidemuseon statuksen Päijät-Hämeen alueelliseksi vastuumuseoksi vuoden 2019 lopussa. Tämä muutos vahvistaa Lahden museoiden resursointia museotoiminnan usealla sektorilla nimenomaan maakunnallisena toimijana. Tämä on myös valtiovallan tarkoitus. Maakunta saa oikea-aikaista ja entistä monipuolisempaa ohjausta esimerkiksi kulttuuriympäristön hoidossa, julkisen taiteen kysymyksissä, rakennus- ja ympäristönsuojelussa ja arkeologisten kohteiden suojelussa. Kehittyvä Lahden museot palvelee entistä tehokkaammin koko Päijät-Hämettä, mutta myös Lahti merkittävänä potentiaalisena kasvukeskuksena hyötty museon toiminnasta.

Osallistavassa museotyössä otettiin suuria askeleita esimerkiksi *Virtuaalikohtaamisia Lahdessa* -hankkeen muodossa sekä *Museokioskissa*, joka on ollut lahtelaisen museotoiminnan jättimenestys. Vuoden aikana Museokioskissa vieraili lähes 33000 asiakasta, jotka osallistuivat tapahtumiin tai tutustuivat kuukausinäyttelyihin. Museokioskiin tultiin viihtymään, tutkimaan, oppimaan ja keskustelemaan. Museo on oppinut osallistavasta ja yhteisöllisestä toimintatavasta kiitettävästi toimiessaan kuntalaisten kanssa Museokioskissa. Yhteisöllisyys on merkittävä voimavara.

Lahden julkinen taide on keskusteluttanut niin kuntalaisia kuin päättäjiä. Laaja keskustelu on vienyt eteenpäin julkisen taiteen periaatteellisia kysymyksiä. On todettu, että julkisella taiteella on positiivista merkitystä kuntalaisten kokemukseen omasta kaupungistaan. Julkisen taiteen asioiden hoito on aiempaa organisoidumpaa ja myös tavoitteellisempaa.

Vuosikymmeniä odottanut taidemuseon rakennushanke käynnistyi toden teolla keväällä 2019, kun Malskin panimokiinteistöä alettiin rakentaa uudelleenlaiseksi taiteen ja yritystoiminnan keskuksi. Tämän keskuksen myötä Lahden museoiden palvelut ja toiminta kokonaisuudessaan tulevat hahmottumaan uudella innovatiivisella tavalla. Historiallisen museon Lahden kartanon peruskorjaus ja uusien näyttelytilojen ja näyttelyiden toteutuessa lähivuosina muuttaa sekin Lahden museoiden ilmeä ja palvelutarjontaa merkittävästi.

Museotyö on osoittanut moniulotteisuutensa ja potentiaalisen kehityskykynsä. Museossa toimitaan mitä moninaisemmissa asioissa ja tehtävissä. Työntekijät ovat oman työnsä mestareita – ja tuloksissaan myös sankareita. Työtä tehdään vuosi vuodelta antaumuksella ja suurella sydämellä.

Lahdessa 7.4.2020

Timo Simanainen

Museonjohtaja

Sähköpylvään uusinnan valvontaa muinaisjäännösalueella Heinolassa. Kuva Terhi Tanska.

Tutkimus- ja kulttuuriympäristöyksikkö

Lahden kaupunginmuseon Tutkimus- ja kulttuuriympäristöyksikön perustehtävinä on museon sisäisen työnjaon mukaan vastata 1) maakuntamuseotyöstä, 2) aluetaidemuseotyöstä, 3) arkeologisen ja rakennetun kulttuuriperinnön sekä kulttuurimaiseman suojelusta ja tutkimuksesta, 4) muusta museon tutkimustyöstä, 5) museon julkaisuista ja 6) luennoista.

Vuonna 2019 yksikössä työskenteli kuusi vakituista työntekijää (yksikön päällikkö, kaksi rakennustutkijaa, maakuntamuseotutkija, valokuvaaja ja Itä-Hämeen museon hoitaja) sekä kaksi määräaikaista tutkijaa arkeologiaan liittyvissä työtehtävissä. Lisäksi yksikössä työskenteli kesällä kaksi määräaikaista museoharjoittelijaa/kesätyöntekijää.

Museon tehtäväksi annettu Nastolan historian osan IV kirjoittaminen päättyi tutkimus- ja kirjoitustyön osalta vuonna 2019. Tutkimushankkeessa työskentelivät määräaikaississa työsuhteissa kaksi tutkijaa sekä määräaikainen tutkimusapulainen.

Tutkimusyksikkö kokoontui vuonna 2019 yhteensä seitsemän kertaa. Yksikkö teki 12.6. matkan Sysmään, jossa tutustuttiin Suomen Harmonikkamuseoon museonhoitaja Tauno Ylösen johdolla, Pinxinmäen taidenäyttelyyn sekä kirkonkylän muinaisjäänneksiin. Yksikön kokousten lisäksi toimintaa koordinoitiin maakunnallista työtä tekevien työntekijöiden keskinäisissä työneuvotteluissa.

Tutkimusyksikkö järjesti vuoden aikana seuraavat seminaarit:

- 13.2. *Hennala*-keskustelutilaisuus Museokioskissa
- 15.3. *Viipurin perintö* - Juha Lankisen muistoseminaari Felix Krohn -salissa
- 29.3. *Kaupunkihistorioiden kirjoitusseminaari* Ravintola Voiton auditoriossa Hiihtomuseolla
- 22.8. *Siiri ja kilpasiskot* -seminaari Ravintola Voiton auditoriossa Hiihtomuseolla

Museo julkaisi vuonna 2019 yhden teoksen: Heidi Kontulainen: Talo Tapanila - Täydennysrakennus Tapanilan arvoalueelle. Lahden kaupunginmuseon tutkimuksia 36.

Yksikön työntekijät pitivät vuonna 2019 yhteensä 40 julkista luentoa tai esitelmää ja osallistuivat 26 ammatilliseen koulutukseen. Rakennustutkija Riitta Niskanen julkaisi vuoden aikana 10 artikkelia ja toimi yhden teoksen toimittajana sekä oli asiantuntijajäsenenä 27 työryhmässä. Rakennustutkija Päivi Siikaniemi oli mukana neljässä työryhmässä, Tutkimuspäällikkö Hannu Takala seitsemässä ja maakuntamuseotutkija Anna-Riikka Vaden kahdessa työryhmässä. Niskanen on Helsingin yliopiston taidehistorian dosentti ja Takala Turun yliopiston arkeologian dosentti.

Nykydokumentointihankkeessa dokumentointiin työtä Pedron huonekalutehtaalla.
Kuvassa kootaan laivan sohvarakennetta. Kuva Tiina Rekola.

Kokoelmayksikkö

Kokoelmayksikkö vastaa museon kokoelmatyöstä. Yksikkö hallinnoi Hiihtomuseon, Julistemuseon, kuva-arkiston, Historiallisen museon, Radio- ja tv-museon sekä Taidemuseon kokoelmia.

Vuonna 2019 kokoelmayksikköön kuuluivat kokoelmapäällikkö, viisi kokoelmista vastaavaa amanuenssia, esinekonservaattori, tekstiilikonservaattori, valokuvaaja, kuvankäsittelijä, museoapulainen ja kaksi museomestaria. Myös museon muu henkilökunta osallistui omien työtehtäviensä puitteissa yksikön toimintaan.

Kokoelmatyö nivoutuu kiinteästi museon tutkimus-, näyttely-, alueelliseen vastuumuseo- ja asiakaspalvelutyöhön. Museon omien näyttelyiden valmisteluun ja rakentamiseen osallistuivat erityisesti museomestarit ja konservaattorit, mutta myös näyttelytyöryhmiin kuuluneet amanuenssit, museoapulainen, valokuvaaja ja kuvankäsittelijä. Kuva-arkisto toimittaa valokuvaajan äskettäin ottamaa tai arkistokuvaa liki kaikkiin museon julkaisuihin ja tutkimushankkeisiin, museon markkinoinnin ja asiakastapahtumien käyttöön. Yksikön tutkijahenkilökunta ja konservaattorit vastaavat asiakaskyselyihin omilta erikoisalueiltaan.

Jos edellisellä kaudella kokoelmatyötä tekevien huomio suuntautui tulevaan taide-, juliste- ja muotoilukeskus LADIin, niin kertomusvuonna oltiin asian

tiimoilta jo täydessä työn touhussa. Kokoelmayksiköstä osallistuttiin LADia valmisteleviin tiimeihin ja kokouksiin sekä erityisesti valmisteltiin *Aarreulakko*-työnimellä kokoelmanäyttelyä, joka koostuu Viipuri-kokoelman, julistekokoelman ja huonekalukokoelman helmistä. Myös uutta kokoelmanäyttelyä ennakoiva konservointi oli aktiivista. Siitä tarkemmin taidekokoelmien yhteydessä.

Kokoelmakummi -hanke käynnistyi alkuvuodesta museon ja Päijät-Hämeen taidemuseoyhdistyksen yhteishankkeena ja sai ilahduttavan paljon mediahuomiota ja positiivista palautetta. Hankkeella haettiin sponsoritukea Viipuri-kokoelman teosten konservointiin. Vastineeksi teoskummeille tarjottiin tuote- ja ohjelmapaketti. Vuoden loppuun mennessä kummeja oli lähtenyt mukaan lähes kymmenen. Osana Kokoelmakummi-hanketta Päijät-Hämeen taidemuseoyhdistys haki talvella apurahaa myös Olavi Lanun taideteosten konservointiin. Suomen kulttuurirahasto myönsi toukokuun alussa 12 000 euron apurahan tätä tarkoitusta varten.

Myös kokoelmiin liittyvä kokoelmaystävä-toiminta jatkui vuoden 2019 aikana.

Lahden museot jatkoi lisäksi kokoelmiensa julkaisemista yleisöpalvelu Finassa (www.finna.fi).

Museokioski

FINLAND

KIHLOON
HAIKESKIN
K. K. K. K. K.

KIHLOON
MINI ALPACI
Laukko- ja kassat 19.2.2013

KIHLOON
HAIKESKIN
K. K. K. K. K.

Asiakaspalveluyksikkö

Asiakaspalveluyksikkö vastaa Lahden museoiden avoinnapidosta, museopedagogiikasta, markkinointi- ja viestintätyöstä sekä museokaupoista. Asiakaspalveluyksikkö osallistuu myös museoiden oheisohjelma- ja tapahtumatoimintaan.

Lahden museoiden asiakaspalvelu perustuu asiakaslähtöisyyteen. Asiakkaiden tarpeisiin ja odotuksiin pyritään vastaamaan mahdollisimman hyvin ja tavoitteena on tarjota eri asiakasryhmille laadukasta palvelua.

Lahden museoissa vieraili vuoden 2019 aikana yhteensä 67 145 asiakasta, joista ilmaiskävijöiden määrä oli 38 192. Vuoden 2018 alusta museoon ovat päässeet maksutta alle 18-vuotiaat ja vuoden 2019 aikana heitä vieraili yhteensä 10 539. Vuonna 2019 Lahden museoista avoinna olivat Hiihtomuseo, Radio- ja tv-museo Mastola sekä museokauppa- ja tapahtumapisteinä toimiva Museokioski. Historiallinen museo on suljettu kartanon peruskorjauksen vuoksi vuoteen 2022 asti ja uusi taidetta, julisteita ja muotoilua esittelevä museo LAD avautuu Malski-keskuksessa vuonna 2021.

Vuonna 2019 Hiihtomuseossa vierailijoita kävi yhteensä 21 152, joista 4 246 oli ilmaiskävijää. Radio- ja tv-museo Mastolassa vierailijoita kävi 13 233, joista ilmaiskävijöitä oli 2443 ja ulkomaisia vierailijoita 3694. Hiihtomuseo kasvatti vierailijamääräänsä viime vuoteen verrattuna 5400:lla. Helmikuun alussa Lahden keskustassa Aleksanterinkatu 10:ssä avattu Museokioski osoittautui varsinaiseksi yleisömagneetiksi 32 760:lla kävijällään. Museokioskissa järjestettiin vuoden aikana kuukausittain vaihtuvia, pienimuotoisia näyttelyitä ja monipuolisia tapahtumia aina työpajoista ja luennoista konsertteihin asti. Museokioskin tarkoitus on pitää Lahden museoiden toimintaa esillä Historiallisen museon ollessa remontissa ja uuden museon LADin ollessa rakennusvaiheessa. Kaupunkilaisilla on Museokioskissa tilaisuus osallistua Historiallisen

museon ja LADin näyttelyiden suunnitteluun. Museokioskissa sijaitsee myös Taidemuseon museokauppa. Maaliskuuhun 2020 asti toimivaan Museokioskiin on ilmainen sisäänpääsy.

Perusopetuksen kulttuuriohjelmaan liittyen vuoden 2019 aikana kävi Hiihtomuseossa 2326 kolmasluokkalaista ja Museokioskissa 1145 viidesluokkalaista oppilasta opettajineen. Historiallisen museon ollessa kiinni viidesluokkalaisten tutustuivat torin ympäristöön ja torikaivausten löytöihin sekä osallistuivat Historiallisen museon perusnäyttelyn uudistamiseen liittyvään kyselyyn Museokioskillä. Koska myös Taidemuseo on suljettu, museopedagogi piti 4-luokkalaisten kulttuuriohjelmaan liittyen taidetunteja 33:ssa luokassa loka-marraskuun aikana.

Vuoden 2019 aikana Lahden museoissa järjestetyt yleisölle suunnatut ilmaistapahtumat keräsivät yhteensä 2302 kävijää.

Hiihtomuseo oli jälleen mukana Päijät-Hämeen Liikunnan ja Urheilun *Joulumaa*-tapahtumassa 1.12.2019. Se toi museolle 822 vierailijaa, myös lapsiperheitä. Museokoskin ja Ornamon yhteisesti järjestämän joulumyyjäisviikonlopun aikana marraskuussa Museokioskilla vieraili 2450 henkeä. Mastolan vintage-tapahtuma kesäkuussa houkutteli tapahtumaan 625 kävijää.

Näiden tapahtumien lisäksi Lahden museot järjestivät vuoden 2019 aikana yleisölle suunnattuja luentoja, seminaareja, kävelykierroksia sekä näyttelykohtaista ohjelmaa.

Museokorttia käytettiin vuoden 2019 aikana Hiihtomuseossa 1549 kertaa ja Radio- ja tv-museo Mastolassa 2198 kertaa.

Asiakaspalveluyksikössä työskenteli vuonna 2019 yhdeksän vakituisen asiakaspalvelijan lisäksi neljä palkkatukilaista, kolme työkokeilijaa, seitsemän opiskelijaa, kuusi kesätyöntekijää ja yksi työelämään tutustujaa (tet). Museoiden opastustoimintaan osallistui museon tutkijoiden lisäksi neljä museo-opasta.

Radio- ja tv-museosäätiön sekä Moottoripyörämuseon hankkima aito London Transportin Double Decker -bussi vuodelta 1965. Kuva Elias Outakivi.

Näyttely-yksikkö

Vuosi 2019 oli Lahden museoiden näyttelytoimintayksikölle kiireinen ja muutoksentäyteinen vuosi. Kaksi näyttelytoimipistettä oli suljettuna, Historiallinen museo ja Taidemuseo. Radio- ja tv-museo Mastola ja Hiihtomuseo järjestivät omiin teemoihinsa liittyviä näyttelyitä sekä tapahtumia. Helmikuussa avautui kokonaan uudella konseptilla kehitetty museon toimipiste, Museokioski, jossa järjestettiin vaihtuvia näyttelyitä joka kuukausi muun toiminnan ohella. Vuotta leimasi kiireinen valmistautuminen uusien museoiden eli Historiallisen museon että Taide-, juliste- ja muotoilumuseon suunnittelutöihin. Lisäksi vuonna 2019 jatkui jo pari vuotta aiemmin alkanut TAJUMO-projekti.

Hiihtomuseossa avattiin yläkerran erikoisnäyttelytilaan *Tunteiden ilmalentoa* -niminen valokuvanäyttely. Näyttelyn aihepiirinä on mäkihyppy ja lajiin liittyvä tunteiden kirjo 1920-luvulta 1990-luvun alkuun. Näyttelyyn pääsivät tutustumaan ensimmäisinä ”Punapaidat” eli Lahden Hiihtoseuran vanhat mäkimiehet.

Radio- ja tv-museossa avattiin Gösta Sundqvistista kertova *Ihanasti sanottu* -näyttely. Avajaiset pidettiin 13.11, jossa avajaispuheenvuoron pitivät museoamanuenssi Linda Heinonen sekä Leevi and the Leavings -yhtyeen alkuperäisjäsen Risto Paananen.

Näyttelytoimintayksikön henkilöstössä vaihtui henkilöitä seuraavasti: Tuija Vertainen siirtyi museopedagogiksi ja asiakaspalveluyksikköön. Susanna Korhonen siirtyi näyttelyitä tekeväksi museoamanuenssiksi Taide-, juliste- ja muotoilumuseo LADiin. Paula Korte palkattiin uudeksi museoamanuenssiksi Taide-, juliste- ja muotoilumuseo LADiin. Hiihtomuseon ja Radio- ja tv-museo Mastolan näyttelyitä tekeväksi määräaikaiseksi amanuenssiksi valittiin Linda Heinonen. Maija Huusko siirtyi Historiallisen museon määräaikaisesta projektitutkijasta tuottajaksi asiakaspalveluyksikköön Taide-, juliste- ja muotoilumuseo LADiin. Hänen tilalleen Historiallisen museon uudistusprojektiin palkattiin Sini Ojala.

Vuoden 2019 lopulla yksikön vahvuus oli kahdeksan vakituista ja kaksi määräaikaista: näyttelypäällikkö/projektipäällikkö, neljä amanuenssia ja kaksi määräaikaista museoamanuenssia, vastaava näyttelymestari ja kaksi näyttelymestaria.

Maakuntamuseo oli mukana Anianpellon markkinoiden teemateltassa Vääksyssä. Kuva Anna-Riikka Vaden.

Paikallismuseotyö

Paikallismuseotyö

Päijät-Hämeen maakuntamuseon toimialueella oli vuonna 2019 yhteensä 36 museota, joista kahdeksan on ammatillisesti hoidettuja. Lisäksi alueella on kaksi Kansallismuseon kohdetta, joiden yleisötoiminnasta huolehtii yhdistys tai kunta. Päijät-Hämeen maakuntamuseon tehtävänä on opastaa alueen yli kahtakymmentä paikallismuseota sekä seurata ja osallistua paikallisen museokentän tapahtumiin. Museoiden lisäksi neuvotaan myös muita yhteisöjä, yrityksiä ja yksityishenkilöitä paikallisperinteen tallentamiseen ja säilyttämiseen liittyvissä kysymyksissä. Maakuntamuseo valvoo ja ohjaa Museoviraston paikallismuseoiden hankkeisiin myöntämien valtionavustusten käyttöä, toimii asiantuntijana paikalliskulttuurihankkeissa ja pyrkii edistämään museoiden välistä yhteistyötä. Lisäksi maakuntamuseo pitää rekisteriä alueen museo-koelmista.

Museoviraston paikallismuseoiden hankeavustuksen käyttöön liittyen ohjattiin alueella neljän museon hankkeita: 1) Asikkalassa jatkettiin kunnan museoiden kuvakokoelmien digitointia, 2) Asikkalan kotiseutumuseolla aloitettiin olkikaton teko, 3) Hollolan kotiseutumuseolla ohjattiin kokoelman inventointia ja digitointia ja 4) Sotilaslääketieteen museota opastettiin perusnäyttelyn tekstien uudistamisessa. Maakuntamuseo oli mukana yhdessä Kanta-Hämeen maakuntamuseon ja Kotiseutuliiton kanssa järjestämässä Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen koulutusta paikallismuseonhoitajille. Maaliskuussa Hämeenlinnassa järjestetty koulutus koostui kolmesta koulutuspäivästä sekä oppimistehtävästä ja siihen osallistui edustajia kolmesta eri museosta Päijät-Hämeen alueelta.

Paikallismuseoita, yhdistyksiä ja yhteisöjä neuvottiin ja opastettiin koulutuksen ja avustusten käytön lisäksi muun muassa kokoelman varastointiin, konservointiin ja säilytykseen liittyvissä kysymyksissä sekä näyttelyn teossa

Hollolassa opeteltiin kesällä tervanpolttoa. Kuva Anna-Riikka Vaden.

ja laajemmin museotoiminnan uudelleen käynnistämisessä. Maakuntamuseotutkija teki vuoden aikana yhteensä 15 neuvonta-, ohjaus- ja neuvottelukäyntiä alueen paikallismuseoissa. Lisäksi paikallismuseotoimijoita opastettiin museon omissa tiloissa, puhelimitse ja sähköpostilla. Maakuntamuseotutkija osallistui yhdessä rakennustutkijan kanssa myös Herralan Ylöstalon ja Padasjoen Jokioisten koulun rakennuksia koskevaan katselmukseen. Paikallismuseoiden neuvontaan on saatu apua kokoelmien säilytykseen ja konservointiin liittyvissä asioissa museon kokoelmakeskuksesta, museorakennusten ja -alueiden hoitoon rakennustutkijoilta ja kuvakokoelmien neuvontaan liittyen kuva-arkistosta. Finna-palveluun avattiin maakuntamuseon kokoelmatieto-

Päijät-Hämeen museopäivän yksi vierailukohde Hartolassa oli Koskipään kartano. Kuva Anna-Riikka Vaden.

kannan kautta paikallismuseoista Asikkalalaisen Danielson-Kalmarin huvilamuseon kuvakokoelmien kuvia. Vuoden 2019 lopussa päättyneen kolmevuotisen hankkeen aikana yli 3 500 kuvaa huvilamuseon kokoelmasta on saatettu avoimeksi Finna-palveluun.

Päijät-Hämeen ja Mäntsälän museoiden työryhmä keskittyi vuoden aikana maakuntamuseon johdolla kokoelmapoliittisten ohjelmien tekemiseen työhön osallistuville museoille. Työryhmän toimintaan osallistui edustajia 13:sta eri museosta ja ryhmä kokoontui vuoden aikana yhteensä yhdeksän kertaa. Kokoelmapoliittisten ohjelmien työstäminen ja valmistuminen vuoden 2020 aikana on paikallismuseotyön keskeinen tavoite. Työryhmän työn ohjaamiseen osallistui maakuntamuseotutkijan lisäksi kokoelmapäällikkö.

Päijät-Hämeen museopäivä järjestettiin 21.8. Hartolassa Itä-Hämeen museon isännöimänä. Päivän ohjelmaan kuuluivat maakuntamuseotutkijan esitykset museoiden työryhmän kuulumisista, alueellisesta vastuumuseouudistuksesta ja avustushausta. Itä-Hämeen museon Hilda Järvinen piti luennon *Uuno Kailas ja taide*. Päivän ohjelmassa oli verkostoitumisen lisäksi tutustuminen Itä-Hämeen museoon ja Hartolan kirkkoon.

Maakunnan mainiot -blogissa ilmestyi vuoden aikana yhteensä 13 museolaisen kirjoittamaa tekstiä ja blogi saavutti yli 8 300 katselukertaa. Vuoden 2017 syksyllä käynnistyi *Lahden museoiden näyttelyt virtuaalisesti Päijät-Hämeen maakuntaan* -hanke, jossa uutta VR-tekniikkaa hyödyntämällä parannettiin osallisuutta kulttuuriin. Pääosin opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama hanke päättyi vuoden 2018 lopussa ja hankkeen loppuraportointi ja viimeinen ohjausryhmän kokous pidettiin maaliskuussa 2019. Maakuntamuseotutkija esitteli hankkeesta saatuja kokemuksia Jyväskylän yliopiston 26.4. järjestämässä seminaarissa *Ihminen edellä*. Hankkeessa tuotettua *100 askelta Lahdessa* -VR-näyttelyä hyödynnettiin vuoden aikana palvelukeskuksissa, Museokioskissa ja yhteistyössä Salpausselän koulun paikallishistoriakurssin kanssa.

Historian esittelemiseen ei aina tarvita museota. Salpauksen tiloihin Fellmannin puiston reunalle valmistui koulun toiminnasta kertova näyttelytila. Kuva Anna-Riikka Vaden.

Enni Iidin mökki Padasjoella.
Kuva Liisa Mäkitalo.

Aluetaidemuseotyö

Aluetaidemuseotyö

Lahden taidemuseo on toiminut Päijät-Hämeen ja Mäntsälän aluetaidemuseona vuodesta 1980. Aluetaidemuseon toimintaa on ohjannut Valtion taidemuseon ja Museoviraston kanssa kausittain neuvoteltu toimintasuunnitelma. Nykymuotoinen aluetaidemuseotoiminta päättyi vuoden 2019 lopussa ja aluetaidemuseotyö siirtyi osaksi alueellisen vastuumuseon toimintaa vuonna 2020. Vuotta 2019 leimasikin valmistautuminen muutokseen ja aluetaidemuseotoiminnan tarpeen kartoittaminen, uusien toimintasuunnitelmien laatiminen ja vastuumuseoasemaan tähtäävät neuvottelut Museoviraston kanssa. Marraskuun alussa Opetus- ja kulttuuriministeriö nimitti Lahden museot Päijät-Hämeen alueelliseksi vastuumuseoksi, jonka tehtäviin kuuluu myös aluetaidemuseotehtävä.

Lahden taidemuseossa aluetaidemuseotyö on perinteisesti jakautunut usealle henkilölle, kuten taidekokoelmista vastaavalle amanuenssille Liisa Mäkitalolle ja museopedagogi Tuija Vertaiselle. Lisäksi aluetaidemuseotyötä teki maakuntamuseotutkija Anna-Riikka Vaden, joka osallistuu toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Alueellisen taidekasvatuksen osalta taidemuseo osallistui Lahden kaupungin perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kulttuuriohjelmiin. Vuonna 2018 valmistui Opetus- ja kulttuuriministeriön osin rahoittamassa hankkeessa virtuaalitoimintamallin näyttely aluetaidemuseotoiminnan käyttöön. Julistemuseon Lahden kansainvälisen julistettriennalen 2017 ympäristösarjan julisteisiin perustuva *Panda piilossa* -VR-näyttely oli maakunnan koulujen käytettävissä lokakuussa. Museon tarjoamia palveluita asumisyksiköille ja palvelukeskuksille, muun muassa VR-näyttelyitä esiteltiin Museokioskissa 8.10. järjestetyssä tilaisuudessa. VR-näyttely oli esillä myös Museokioskissa ja sitä hyödynnettiin yhteistyössä Harjulan toimintakeskuksen eri ryhmien kanssa. *Panda piilossa* -näyttely oli palvelukeskusten sekä asumisyksiköiden käytettävissä marras-joulukuussa.

Aluetaide- ja maakuntamuseon tuottama näyttely *Kulttuuriperintöä konservoimassa – Jorma Lyytikäisen työskä* oli esillä Orimattilan taidemuseossa

Päijät-Hämeen Taidemuseoyhdistyksen kanssa tehty yhteisretki Lapinlahden Taidemuseo Eemiliin *Olavi Lanu* -näyttelyyn. Kuva Liisa Mäkitalo.

11.10.–24.11.2019. Orimattilan kaupungin taidekokoelman sijoitettujen teosten inventointi valmistui keväällä. Aluetaidemuseo ohjeisti inventoinnin suorittamisessa ja inventointi oli osa aluetaidemuseon pyrkimystä edistää kuntien omistamien taidekokoelmien inventointia ja kartoittamista toimialueella. Orimattilan taidemuseo oli myös edustettuna Päijät-Hämeen museoiden työryhmässä. Orimattilalaiset taiteilijat Tapani Kokko ja Virpi Kanto olivat esillä Museokioskissa kesäkuussa.

Hollolalaisen edesmenneen taiteilijan Mauno Hartmanin ateljeen dokumenttikuvia täydennysluetteloitiin taiteilijan lesken tekemän inventoinnin perusteella. Vuoden lopulla järjestettiin tulevaa aluetaidemuseotyötä luotsaava tapaaminen LADin henkilökunnan, taide- ja julistekokoelmista vastaavien amanuenssien ja aluetaidemuseotyötä koordinoivan tutkimus- ja kulttuuriympäristöyksikön kesken.

Hannu Takala tutkii kivikautisen asuinpaikan merkkejä Lahden Renkomäessä.
Kuva Terhi Tanska.

Arkeologia

Arkeologinen työ

Lahden kaupunginmuseo hoiti Museoviraston kanssa vuonna 1996 solmitun ja 2007 uusitun yhteistyösopimuksen mukaisesti vuoden 2019 loppuun asti muinaismuistolain valvontaan liittyviä viranomaistehtäviä Päijät-Hämeessä ja Uuteenmaahan kuuluvassa Mäntsälässä. Vuoden 2020 alussa voimaan tulevan uuden museolain myötä kulttuuriympäristön viranomaistehtävät siirtyvät maakuntien museoille eli alueellisille vastuumuseoille. Lahden kaupunginmuseon vastuualueeksi tulee tällöin Päijät-Häme.

Vuonna 2019 arkeologian yksikkö antoi arkeologisen kulttuuriperinnön osalta 139 viranomaislausuntoa ja niihin verrattavaa kommenttia muun epävirallisen ohjeistuksen lisäksi. Muinaisjäännöstarkastuksia tehtiin eri puolilla museon vastuualuetta yhteensä 29.

Eltel Networks Oy ja Kymenlaakson Sähköverkko tilasivat museolta arkeologisen inventoinnin liittyen sähköverkon uusimiseen Miehikkälän ja Virolahden kunnissa. TLT-Building Oy:n tilauksesta arkeologian yksikkö suoritti lisäksi sähköpylvään uusimiseen liittyneen valvontatyön Heinolan Martinlammen kivikautisella asuinpaikalla. Lahdessa kaupungin Tilakeskus tilasi museolta arkeologisen valvontatyön Historiallisen museon eli Lahden Kartanon kellarikerroksen maamassojen vaihtoon ja rakenteiden purkuun liittyen. Valvontaa täydennettiin museon muissa kerroksissa suoritetuista purkutöistä tehdyllä laajalla valokuvadokumentaatiolla. Työt suoritettiin useissa jaksoissa kevään, kesän ja syksyn aikana ja niistä vastasi FM Terhi Tanska.

Lahdessa suoritettiin valvontatöiden lisäksi koekaivaukset Renkomäen Kaukasenkadun kaava-alueella kaupungin Teknisen- ja ympäristötoimialan ti-

Koekuopitus käynnissä Lahden Myllyojan kivikautisen asuinpaikan lähellä, jonne syntyy pientaloalue 2020-luvulla. Onni-Pietari Puttonen tutkii koekuoppaa. Kuva Hannu Takala.

lauksesta. Pintapoiminta ja koekuopitukset toteutettiin touko- ja syyskuussa ja niistä vastasi yksikön tutkimuspäällikkö Hannu Takala. Tutkimukset Renkomäellä jatkuvat kesän 2020 aikana.

Muinaisjäännösten hoitotyö jatkui edellisvuosien tapaan Ahtialan Paakkolanmäen, Renkomäen Ristolan ja Nostavan lintutornin muinaisjäännösalueilla, joissa ulkopuolinen lampuri laidunnutti lampaitaan.

Rakennuskultuuri

RAKENNUSKULTTUURI

Tutkijat Riitta Niskanen ja Päivi Siikaniemi vastasivat keskinäisen työnjaon mukaisesti Päijät-Hämeen maakuntamuseossa kymmenen kunnan alueella rakennustutkimuksesta ja viranomaistyöstä. Riitta Niskasen vastuukuntina olivat Lahti ja Mäntsälä, Päivi Siikaniemen Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Kärkölä, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä.

Viranomaistyö

Museoviraston ja Lahden kaupunginmuseon solmiman yhteistyösopimuksen mukaan museo toimii alueensa pääasiallisena rakennetun kulttuuriympäristön antikvaarisena asiantuntijana. Kuntien kaavoittajien ja rakennusvalvonnan ohella viranomaisyhteistyötä tehtiin Museoviraston Länsi-Suomen kulttuuriympäristöpalvelujen sekä Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskusten kanssa.

Maakuntamuseo on käynyt neuvotteluja ja antanut lausuntoja maakunta-, yleis- ja asemakaavoista, rakennus- ja purkuluvista, tiesuunnitelmista, maisemanhoitotoimenpiteistä, sähkökaapeleiden saneeraushankkeista ja rakennusperinnön hoidon avustushakemuksista.

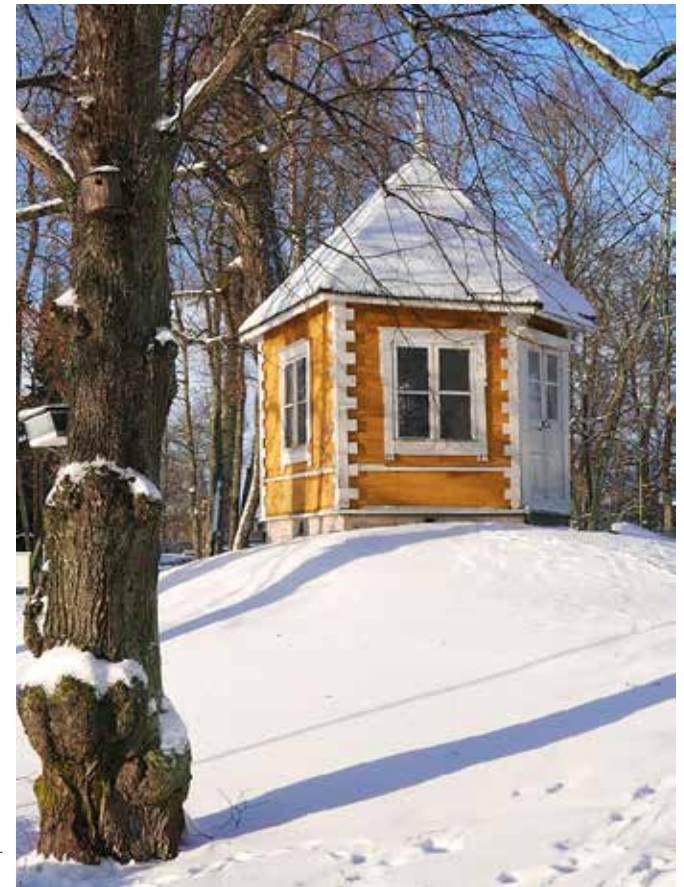
Tutkijat kirjoittivat vuonna 2019 yhteensä 166 viranomaislausuntoa, joista Lahdesta oli 92 ja muista kunnista 74. Kaavoitusta koskevia lausuntoja annettiin 47 ja muita, kuten lupa-asioita koskevia lausuntoa, 119. Museon viranomaislausunnot ovat luettavissa Lahden museoiden internetsivuilla.

Lisäksi tutkijat antoivat kymmenittäin suullisia ja sähköpostitse välitettyjä kannanottoja ja vastauksia Lahden ja Päijät-Hämeen rakennettua kulttuuriympäristöä, historiaa ja paikannimistöä koskeviin tiedusteluihin. Tutkijat tekivät yhteensä 58 työmatkaa.

Tutkijat ovat valvoneet vastuualueillaan Museoviraston myöntämien rakennusten entistämistä avustusten käyttöä ja yhdessä maakuntamuseotutkijan kanssa museoiden harkinnanvaraisten avustusten käyttöä museorakennusten korjauksissa sekä neuvoneet tarvittaessa Suomen Kotiseutuliiton kulttuurihistoriallisesti arvokkaille seurantalaille myöntämien avustusten käyttöä.

Kokoelmat ja arkistot
Rakennuskulttuuri hoitaa museon kartta- ja rakennuspiirustuskokoelmia. Kirjaston kokoelmassa on kulttuuriympäristöihin, rakentamiseen ja paikallishistoriaan liittyviä julkaisuja. Kirjasto karttui lahjoituksilla, ostoilla ja museon omana tuotantona.

Huvimaja Heinolan rantapuistossa. Kuva Päivi Siikaniemi.

Museo kävi dokumentoimassa mallipuupeppä Juha Hännisen tuolien pienoismallikokoelmaa ja haastattelemassa hänen työurastaan Asko Oy:ssä ja Pedro Oy:ssä. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Lahden

MUSEO 2019

Kokoelmatyö

Kokoelmatyö

Lahden museoissa on tällä hetkellä käytössä kaksi kokoelmahallintaohjelmaa WebMusketti ja Muusa, joista tullaan asteittain luopumaan siirryttäessä uuteen kokoelmatietokantaohjelmistoon. Museo teki ekskursion Kuopion kulttuurihistorialliseen museoon ja Hyvinkään kaupunginmuseoon ja tutustui käytännössä näiden museoiden käyttämiin ohjelmistoihin. Lisäksi Espoon kaupunginmuseo esitteli käyttämäänsä ohjelmaa etäpalaverin avulla. Tietokantasiivous oli aktiivista ja asian tiimoilta pidettiin kokoelmayksikön palavereja noin kuukauden välein. Kokoelmapäällikkö valmisteli ohjelmistohankintaa kaupungin hankintapalvelujen ja tietohallinnon kanssa ja uuteen ohjelmaan siirrytään vuoden 2020 aikana.

Nastolan kotiseutumuseon tekstiilikokoelmasta oli jo edellisenä vuonna otettu soveltuvat osat museon kulttuurihistorialliseen kokoelmaan ja kertomusvuonna loput tekstiilit lahjoitettiin Nastola-seuralle. Muu entisen Nastolan kotiseutumuseon kokoelma odottaa vielä käsittelyä.

Lahden kaupunginmuseo on ollut mukana ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkoston eli TAKOn toiminnassa koko sen kymmenvuotisen toiminta-ajan (<http://tako.nba.fi/index>). Museo kuuluu TAKOn seitsemästä poolista viiteen, ja vuoden aikana museo osallistui poolien 4 ja 7

toimintaan. Hiihtomuseo osallistui TAKO pooli 7:n *Hurmaava Suomi* -hankkeeseen *Hurmaava hiihto* -teemalla. Hankkeessa yleisöä rohkaistiin jakamaan Lahden museoiden sosiaalisen median kanavilla hiihdon hurmasta kertovia nykykuvia ja elämyksiä hastageilla #hurmaavahiihto, #hurmaavasuomi. Museokioskillä oli mahdollisuus myös kertoa museomaatille hiihtomuistojaan. TAKO toteutti vuoden 2019 aikana yhdessä Vividin Oy:n ja Museoviraston kanssa Kokoelmakartta-palvelun, johon museot voivat kirjata kokoelmiaan valtakunnallisen kokoelmayhteistyön tehostamiseksi ja yleisen kokoelmatietoisuuden parantamiseksi.

Nykydokumentointihankkeista mainittakoon museon ja Huonekalumuseosäätiön yhteishanke, jossa dokumentoitiin työn tekoa Pedron huonekalutehtaalla muun muassa osana teoksen *Nastolan historia IV* tutkimustyötä. Dokumentoinnin toteuttivat kokoelmapäällikkö, tutkija Sini Ojala ja valokuvaaja Tiina Rekola ja sen tuloksena museon arkistoon ja kuva-arkistoon talletettiin neljä haastattelua, 81 valokuvaa ja yksi havainnointipäiväkirja. Lisäksi museo ja Huonekalumuseosäätiö valmistelivat yhteishanketta, jonka tavoitteena on rikastaa vuonna 2014 toteutettua haastattelututkimusta jatkotutkimuksella ja julkaista näiden pohjalta teos *Päijäthämäläisen huonekalun tarina tekijöidensä kertomana*.

Valtaosa kokoelmahankinnoista tulee museolle lahjoituksina. Kokoelmia kar-
toitetaan kuitenkin myös ostoin. Kokoelmahankintoihin käytettiin vuoden ai-
kana yhteensä 11 439 euroa, näistä 5556 euroa käytettiin taidehankintoihin ja
5609 eurolla kartutettiin julistekokoelmaa ja 274 eurolla kulttuurihistoriallisia
kokoelmia.

Kaikkiin kokoelmiin liittyy tutkimuskirjasto. Lehtitilauksiin ja kirjaostoihin
käytettiin vuoden aikana 1776 euroa, josta suurin osa on lehtitilausmaksu-
ja. Tilattuna tulivat seuraavat lehdet: Antik & Auktion, Antiikki & Design,
Avotakka, DSV Aktiv, Filatelisti, Grafia, Journal of the New England Ski Mu-
seum, Kamera, Kielikello, Kotiliesi, Konsthistorisk Tidskrift, Mürzzuschlagen
Museums Bote, Nordisk Museologi, Radioamatööri, Radiomaailma, Radiot,
RIG, Suomen Urheilulehti, Sukuviesti, Taide, Tekniikan historia, Tekniikan
Waiheita, Tieteessä tapahtuu, Urheilun vuosikirja 2019.

Kokoelmista lainattiin muihin museoihin vuoden aikana 1 esine ja 9 taide-
teosta seuraaville tahoille: Hyvinkään kaupunginmuseo, Sara Hildénin taide-
museo, Lappeenrannan taidemuseo, Visavuoren museo, Järvenpään taidemu-
seo, Mäntsälän kunta ja Pro puu -galleria. Kokoelmista vastaavat amanuenssit,
museoapulainen, konservaattorit ja museomestarit hoitivat lainojen valmiste-
lut.

Kokoelmatyössä keskeistä on kunkin kokoelman tallennusvastuualueeseen
kuuluvan perinteen tallentaminen. Seuraavassa kuvataan vuoden kartuntaa

Rokuhousut 60-70-luvun taitteesta. Housuissa on lantiolle ulottuva yläosa
ja voimakkaasti alaspäin levenevät lahkeet. Kuva Tiina Rekola.

Julistekokoelma

Julistekokoelmia kartutettiin vuonna 2019 ostoin. Kokoelmiin ostettiin amerikkalaisilta keräilijöiltä 47 julistetta, joiden joukossa on muun muassa upeita sanfransicolaisia rock-julisteita vuodelta 1968 sekä Henry Millerin poptaidesarja Summer Picnic Posters 1971–1981. Kokoelmiin ostettiin myös 6 Mallasjuoman mainoskylttiä.

Kulttuurihistorialliset kokoelmat

Vuonna 2019 kulttuurihistorialliseen kokoelmaan lahjoitettiin noin 120 esinettä. Ostoina hankittiin kaksi esinettä. Kokoelmat karttuivat lähes kolmella kymmenellä Starckjohann Oy:n henkilökunnan saamalla kiertopalkinnolla, jotka ajoittuvat vuosiin 1949–2003 ja edustavat eri lajeja aina keilailusta golfiin. Lahtelaiseen teollisuushistoriaan liittyy myös vuoden aikana toteutettu, lahtelaista oluthistoriaa kartoittanut hanke, jonka tuloksena kokoelmaan saatiin muun muassa Mallasjuoma Oy:n lasinalusia ja Mallasjuoman mainosteksteillä varustettu 60-luvun kylälaukku. Kotimaisista valmisvaateteollisuutta uushankinnoissa edustavat neljä Pirki Oy:n valmistamaa naisten puseroa 1980-luvulta. Mielenkiintoisena asuna nuorisokulttuurin puolelta voi mainita kokoelmaan lahjoitetut, 60–70-luvun taitteessa valmistetut ja Lahdessa käytössä olleet niin sanotut rokihousut.

Starckjohannin voittama kiertopalkinto jalkapallossa, välillä Tampere-Lahti 1981–1985. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Lahden vanhan puukirkon muistavat vielä monet. Kokoelmiin ostettiin sen tornia aikanaan koristanut osa. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Historiallisen museon remontin yhteydessä löytyi vuonna 1898 leimattu kirjekuori, ilman kirjettä. Kirje on osoitettu rakennusmestari A. Sjöblomille. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Lahdessa käytössä olleet liikennevalot. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Sisustuskangas Polyantha, Anneli Qveflander, Asko Finninternationaalinen tekstiilimallisto vuodelta 1968. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Kansallispukukonsulentti Taina Kangas tekee Viipuri-kokoelmaan kuuluvan kansallispuvun tarkistusprosessia tavoitteena Viipurin seudun kansallispuvun ennallistus. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Jo edesmennyt nastolalainen Aino Mentula oli 1970-luvun lopulta lähtien mukana paikallisessa, pääosin lapsille ja nuorille suunnatussa nukketatteritoiminnassa ja hänen valmistamiaan käsinukkeja liitettiin kokoelmaan 20 kappaletta. Johan Teodor Kallion (1895-1972) ja hänen perheensä historia kytkeytyy Lahden kartanoon. Kokoelmaan saatiin perheen käytössä olleita esineitä ja tekstiilejä ja ne ajoittuvat pääasiassa vuosiin 1925–1938, jolloin J. T. Kallio toimi Kartanon seppänä.

Kuvakokoelmat

Vuosi 2019 oli kuva-arkiston osalta tavanomainen vuosi, ja asiakaspalvelu oli suljettu vain lomien aikana.

Kuva-arkisto sai digitaalisena kuvalahjoituksena muun muassa tämän kuvan, jossa näkyy Pippon kantatalon karjapihaa. Kuva on noin vuodelta 1910. Kuva Lahden kaupungin museon kuva-arkisto.

Vuoden mittaan kuva-arkisto palveli paitsi Lahden museoiden henkilökuntaa, myös monenlaisia yhteisöjä, yrityksiä ja yksityishenkilöitä. Kuva-arkiston aineistoa oli esillä Lahden museoiden näyttelyissä ja erilaisissa julkaisuissa. Kuvia julkaistiin painotuotteina sekä jonkin verran myös sosiaalisessa mediassa. Uusi Lahti -lehdessä julkaistiin vuoden 2019 aikana *Wanha Lahti* -kuvasarjaa. Historiallinen Lahti-aiheinen kuva oli lehdessä kaksi kertaa kuukaudessa. Ainopuiston teatteri käytti kuva-arkiston kuvia historiallisten Lahti-aiheisten näytelmien markkinoinnissa ja oheistapahtumissa. Vuoden 2019 aikana Finnaan siirtyi yksittäisten kuvien lisäksi kaksi kokonaisuutta: Viipurin museon kuvat ja kuvia Keski-Lahden kirkosta.

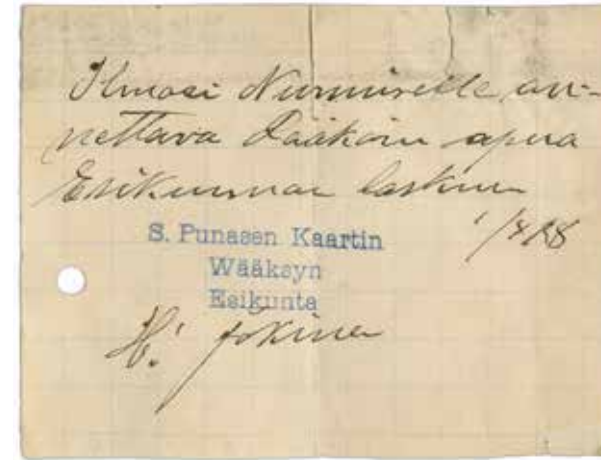
Vuoden 2019 aikana toimitetuista 46 tilauksesta eniten kuvia tilasivat erilaiset yhteisöt ja yritykset. Edellisvuodesta ulkopuolisten kuvatilausten määrä väheni selvästi ja kuten myös tilattujen kuvien määrä. Kuva-arkiston tuotto jäi

puoleen edellisvuoden tasosta. Kuvamyynnin väheneminen johtunee suurimaksi osaksi siitä, että ilmaisia kuvia on entistä enemmän saatavilla esimerkiksi Finnan ja SA-kuva-arkiston kautta. Kuva-arkistossa kävi vuoden aikana seitsemän asiakasta, ja asiakkaat pyritäänkin palvelemaan sähköpostin ja puhelimen välityksellä.

Kuva-arkistoon tuli vuoden 2019 aikana lahjoituksina lasinegatiiveja, värinegatiiveja, mustavalkonegatiiveja, digitaalisia kuvia ja valokuvia. Kuvia saatiin lahjoituksina 15 hankintaerää, joiden kuvamäärä oli 540 kappaletta. Lisäksi kuva-arkistoon tuli sisäisenä siirtona seitsemän hankintaerää, joissa oli yhteensä 60 valokuvaa. Yhden asiakkaan kuvia digitoitiin tietokantaan, mutta hän piti itsellään originaalikuvat. Kaikki uudet hankintaerät saatiin luetteloitua ja digitoitua lahjoitusvuonna. Vuoden aikana purettiin talletuksessa olleita hankintaeriä, joista kaksi muuttui lahjoitukseksi. Näiden lahjoitusten kuvamäärä oli yhteensä 435 kappaletta, joista osa on digitoimatta. Yhden ison talletuksen purkuprosessi on vielä kesken.

Esimerkki kuva-arkiston Paperiarkistossa olevasta aineistosta.
Kuva Lahden kaupunginmuseon kuva-arkisto.

Museoamaneuenssia työllisti kuvatilausten ohessa vuoden 2019 aikana edelleen Musketi-tietokannan kuvapuo- len siivous. Hän kävi läpi muun muassa tietokannassa olevia toimijoita. Museoama- neuenssi luetteloi Musketi- tiin vuonna 2014 kuva-arkistoon siirretyn niin kutsutun Pape- riarkiston (2539 objektiä).

Kuva-arkiston näkyvyyttä Museokioskissa parannet- tiin vuoden 2019 lopussa.

Tavoitteena oli tehdä kuva-arkistoa lahtelaisille tutummaksi. Kioskissa pyöri digitaalisessa valokuvakehyksessä noin kaksisataa Lahti-kuvaa, monipuolinen kattaus vanhoja ja uusia kuvia. Kuva-arkistolle valmistui myös käyntikortti, jota sai museokioskista.

Valokuvaaja Tiina Rekola dokumentoi vuoden ensimmäisellä puolikkaalla muun muassa julistekokoelmia, hiihdon nuorten MM-kisoja, Finlandia-hiih- toa, Historiallisen museon remonttia, purettavat tulli- ja postitalorakennukset sekä Vientikerman rakennuksen, Hiihtomuseon näyttelyt, *Viipurin perintö* -seminaarin ja Unto Ojosen karttaesitteen julkistustilaisuuden. Lisäksi hän kuvasi opastuskierroksen, tekstiilikonservaattorin mattokuvausprojektin ja kaksi rakennuskohdetta Jalkarannassa.

Tiina Rekola taittoi Julistemuseon tehtäväkirjan *Leopardi liikenteessä*, *Unto Ojonen - Lahden arkkitehti* -karttaesitteen, *Viipurin perintö* -seminaarin ohjel- man ja julisteen sekä viimeisteli Museokioskin logoa.

Yksi kuva-arkistoon lahjoituksena tulleista kuvista, jossa on talvinen näkymä Karihovin katolta poh- joiseen. Vasemmalla Rauma-Repolan lautataapeleita ja oikealla Gulfin huoltoasema. Kuva on otettu tammikuussa 1970. Kuva Markku Kiviluoto.

Lahti united esiintymässä 8-Salin viimeisessä tapahtumassa 8-sali rap. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Nuorten hiihdon MM-kisat. Kuva Tiina Rekola.

Tullikamari sisältä. Kuva Tiina Rekola.

Terhi Kaakisen teos Haaveilija Likolammen puueistospuistossa. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Lahden ohitustien tielinjaukset. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Karisto. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Tiina Rekola jäi opintovapaalle 1.9., ja hänen sijaisekseen tuli aiemmin keväällä museolla työharjoittelussa ollut valokuvaaja Eetu-Pekka Heiskanen. Syksyn aikana hän tutustui syventävästi kuva-arkiston ja kokoelmanhallinta-ohjelmien toimintaan. Loppuvuodesta Eetu-Pekka dokumentoi muun muassa seuraavia kohteita: LADin rakennustöitä, Lahden nuorisokeskuksen ja 8-salin tiloja sekä 8-salin viimeisen tapahtuman, Mauno Hartmanin teoksia Lahden oikeustalolla, Puuseppä Juha Hännisen kodin ja työhuoneen, konservattori Jorma Lyytikäisen sekä taiteilijoiden Tapani Kokon ja Virpi Kannon ateljeet, Hiihtomuseon 30-vuotisjuhlailaisuuden, Mastolan *Ihanasti sanottu*-näyttelyn ja sen avajaiset sekä julkisia veistoksia muun muassa Likolammen veistospuistossa ja Hennalan muistomerkkipuistossa. Lisäksi hän jatkoi Tiina Rekolan aloittamaa Nastolan alueen dokumentointia osana Nastolan kulttuuriympäristöselvitystä. Vuoden aikana Heiskanen dokumentoi myös museon kokoelmia ja taltioi muutoksia kaupunkiympäristössä (kohteina muun muassa Ranta-Kartano, Paavola, Karisto ja Lahden ohitustien tielinjaukset).

Museon väkeä LADin työmaakerroksella. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Päijät-Häme -arkisto ja Perinnearkisto

Päijät-Häme -arkisto ja Perinnearkisto siirtyivät kokoelmayksikön kuva-arkiston vastuulle vuonna 2014. Päijät-Häme -arkiston hakemisto on soveltuvien osin luettavissa museon kotisivuilla. Vuodesta 2008 lähtien Päijät-Häme -arkistoon tarjotut aineistot on ohjattu maakunta-arkistoon Hämeenlinnaan tai johonkin valtakunnalliseen erikoisarkistoon.

Päijät-Häme -arkisto muodostuu esinelahjoitusten yhteydessä tulleesta aineistosta sekä Päijät-Hämeeseen liittyvistä yksityishenkilöiden, yritysten ja yhdistysten asiakirja-arkistoista. Perinnearkisto sisältää haastatteluja ja muistitietokeräyksiä aineistoja.

Päijät-Häme -arkistoa kävi vuoden 2019 aikana tutkimassa viisi henkilöä. Vuoden 2019 aikana Päijät-Häme -arkiston ja Perinnearkiston aineistosta luettelotiin Muskettiin yksittäisiä kokonaisuuksia.

Radio- ja tv-alan kokoelmat

Radio- ja tv-museon kokoelman pääryhmät ovat radio- ja tv-vastaanottimet, lähetystoimintaan liittyvä aineisto, radio- ja lähetinputket, studiotekninen esineistö, radioamatööri- ja DX-kuuntelulaitteistot, kodin ääntä tallennuslaitteet sekä puhelinlaitteistot.

Radio- ja tv-museon esinekokoelma karttui pääosin lahjoituksin. Esineitä hankittiin 46. Esinehankintaeriä oli 11. Kirjastoon hankittiin 62 kirjaa, lehti-vuosikertaa, lehteä ja kirjasta. Kirjastoa kartutettiin lahjoituksin ja ostoin. Lisäksi kokoelmat karttuivat arkistoa-aineistolla ja valokuvilla. Lehtileikearkistoa on kartutettu säännöllisesti keräämällä talteen alaan liittyviä lehtikirjoituksia ja -artikkeleita.

Luetteloinnissa on ollut käytössä Web-Musketti -ohjelma. Tarvike- eli vaihtovarastoa on ylläpidetty vastaanotto-putkien osalta Excel-ohjelmalla. Vaihtovarastoon on siirretty myös ylimääräistä kirja- ja lehtiaineistoa, joka on listattu.

Vuonna 2019 Radio- ja tv-museon kokoelmiin tulleista esineistä voi mainita Yleisradion kieliohjelmien lahjoitukseen kuuluvat käsinuket, jotka liittyvät lapsille suunnattuun englannin kielen ohjelmaan *Hello, hello, hello!*. Ohjelmaa esitettiin vuosina 1974–1979 ja siinä esiintyivät englantilaispoliisit Dud ja Stan. Poliiseja näyttelivät ohjelman käsikirjoittajat Neil Hardwick ja David Michell ja käsinuket ovat näyttelijöiden näköisversiot. Nykydokumentointiin ja ilmiöiden tallentamiseen liittyen kokoelmiin tulivat geokätkön lokikirjamastot vuodelta 2019. Lahdessa järjestettiin *Mastojen loisteessa* -niminen geokätköilyn megatapahtuma. Mastot toimivat tapahtuman geokätkön lokikirjana, johon osallistujat kuittasivat nimensä tai nimimerkinsä löydettyään kätkön.

Radio- ja tv-museossa toteutettiin myös *Televisiokatselun muutokset* -kyselytutkimus, jonka teki Anne Lind museologian harjoitustyönään Jyväskylän yliopistoon. Tutkimus perustuu kyselykaavakevastauksiin, joita saatiin eri ikäisiltä vastaajilta 270 kappaletta. Kyselyssä kartoitettiin sitä, millä laitteilla, mitä ohjelmia ja kuinka paljon museon asiakkaat katsoivat televisio-ohjelmia. Lisäksi selvitettiin vastaajien katselutottumusten muutosta. Kyselytutkimus kuuluu museon osallistavaan museotyöhön.

Geokätkön lokikirjamastot vuodelta 2019. Lahdessa järjestettiin *Mastojen loisteessa* -niminen geokätköilyn megatapahtuma. Mastot toimivat tapahtuman geokätkön lokikirjana, johon osallistujat kuittasivat nimensä tai nimimerkinsä löydettyään kätkön. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

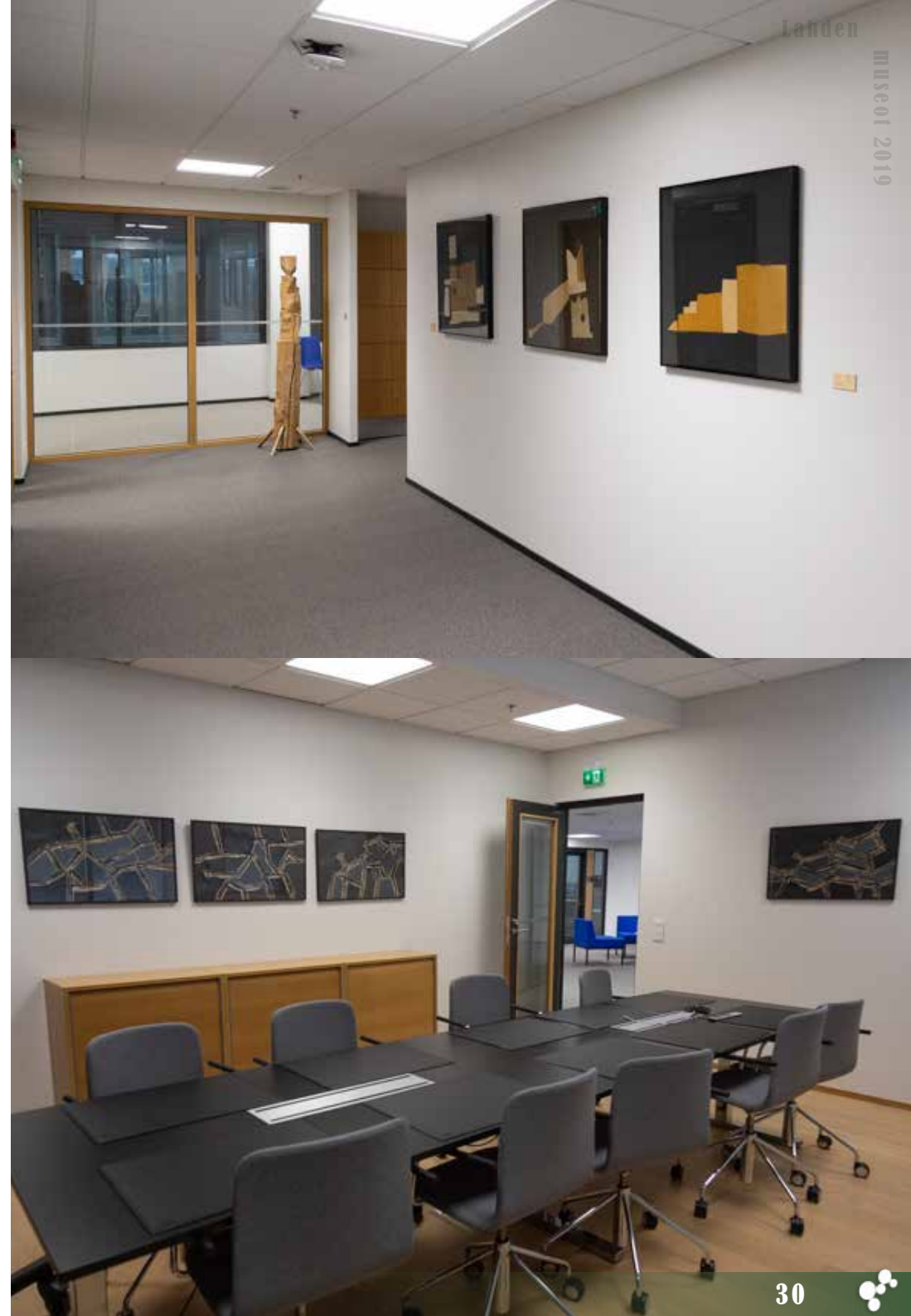
Taidekokoelmat

Taidekokoelmiin hankittiin kertomusvuonna Elisa Lientolan veistospari *Milloin se on täydellisin I ja II* (corten teräs, 2016) sekä neljä Laura Kärjen valokuvaa teossarjasta *Koti myynnissä* (2017). Lahjoituksena vastaanotettiin Pentti Papinahon *Hakkapeliittain kotiinpaluu* -veistoksen luonnos, kaksi *Hakkapeliittain kotiinpaluu* -reliefiä, Thelma Salon Lahti-aiheinen maalaus (öljy kankaalle, 1973) sekä Aili Seppäsen luonnoksia. Päijät-Hämeen Taidemuseoyhdistys vastaanotti lahjoituksena Olavi Lanun *Ryijy I* -teoksen, joka liitettiin yhdistyksen talletuskokoelmaan. Maecenas Kilta hankki kokoelmaansa Nadiye Kocakin *Bodies* -koruinstallaation Helsingin taidehallin *Nuoret*-näyttelystä. Teos liitettiin Maecenas Killan talletuskokoelmaan.

Lahden kaupungin taidekokoelmaan kuuluvia teoksia on sijoitettuna noin sataan eri toimipisteeseen, muun muassa kouluihin, päiväkoteihin, kirjastoihin, kaupungintalolle ja kaupungin virastorakennuksiin. Sijoitettuja teoksia on kaiken kaikkiaan noin 1300. Sijoitettujen teosten inventointiprojekti käynnistettiin marraskuussa 2018 ja se jatkui kesäkuulle 2019 saakka. Inventoinnin aikana teosten sijaintipaikat tarkistettiin, teokset kuvattiin ja niiden taakse kiinnitettiin tarra, joka kertoo kyseisen teoksen olevan kaupungin omaisuutta. Tarrassa on myös museon yhteystiedot.

Uuden museon LADin avautumista ennakoivat konservoinnit alkoivat vuoden alussa. Taidekonservaattori Nina Robbins suoritti kuntoarviot Viipuri-kokoelman 70 taideteokselle. Kuntoarvioinnin kustansi Viipuri-säätiö. Vuoden mittaan konservoitiin toistakymmentä Viipuri-kokoelman teosta. Kaupungin oman rahoituksen lisäksi konservointia rahoitettiin Kokoelmakummi-hankkeen aikana kerätyillä varoilla. Metropolia AMK:n kanssa aloitettiin yhteistyö syksyllä. Loppuvuodesta noin 20 konservointialan opiskelijaa vieraili kokoelmakeskuksessa tutustumassa Olavi Lanun lahjoituskokoelman

Oikeustalon taideprojekti saatiin päätökseen vuoden 2019 aikana. Oikeustalon tiloihin sijoitettiin kaiken kaikkiaan noin 30 Mauno Hartmanin teosta. Kuvat Eetu-Pekka Heiskanen.

Taidekonservaattori Nina Robbins puhdistaa Lennart Segerstrålen maalausta Kanahaukka ja teeri Lahden museoiden kokoelmakeskuksessa. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

teoksiin. Paikalla oli myös taiteilijan leski Tarja Lanu, jota oppilaat pääsivät haastattelemaan. Haastattelu videoitiin. Metropoliin lähti konservoitavaksi kaiken kaikkiaan yhdeksän Olavi Lanun ja kaksi Maunu Lappalaisen teosta.

Loppuvuodesta Olavi Lanun neljän maalauksen konservointi tilattiin maalaustaiteen konservaattori Kaisa Kannukselta, Konservointikillasta. Konservointi Helle suoritti Lanun veistosten kuntoarvioinnin alkuvuodesta 2019, mutta varsinaiset konservoinnit siirtyivät tulevalle vuodelle. Edellä mainittujen teosten lisäksi loppuvuodesta lähti konservoitavaksi vielä Hugo Simbergin Kuoleman puutarha -aiheinen luonnos paperikonservaattori Anna Aaltoselle.

Lahden Ruoriniemeen rakentuvan Wilhelminpuiston tulevasta taideteoksesta järjestettiin yleinen kilpailu, joka päättyi keväällä 2019. Lahden kaupungin ja YIT Suomi Oy:n järjestämään kilpailuun saatiin huikeat 75 hyväksyttyä ehdotusta. Kilpailun tulokset ratkesivat 11.4. Museokioskissa, jossa avautui teosehdotuksia esittelevä näyttely ja julkistettiin kilpailun kolme parhainta ehdotusta sekä eniten yleisöäänä saanut ehdotus. Kilpailun voittivat Päivi Raivio ja Daniel Bumann ehdotuksellaan *Virta*. Teos valmistuu Wilhelminpuistoon lähivuosien aikana.

Wilhelminpuiston taidekilpailu ratkesi huhtikuussa 2019. Kilpailun voittivat Päivi Raivio (kuvassa) ja Daniel Bumann ehdotuksellaan 'Virta'. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Let's dance Martha! Sami Leutolan neliosaisen teossarjan viimeinen teräsmummo löysi tiensä Rautatienkadulle, kun *Let's dance Martha* -teos kiinnitettiin paikoilleen kesän alussa. Kuva Liisa Mäkitalo.

Lahden Rautatienkadulle valmistui vuoden aikana kaksi uutta teosta. *Taideakseli* -hankkeen puitteissa toteutettu Sami Leutolan *Let's dance Martha* -reliefi (*Teräsmummot*-teossarja, 2018–2019) kiinnitettiin Rautatienkatu 6:ssa sijaitsevan asuinkerrostalon julkisivuun kesän alussa. Syksyllä julkistettiin Laura Lehtisen Teerenpelille suunnittelema muraali. Loppuvuodesta julkaistiin myös Lahden kaupungin muraalimanuaali.

Vuoden mittaan keskustelua herättivät myös *Evakko*-patsas ja tarve laatia kaupungille julkisen taiteen periaatteet. Lahden kaupungin julkisen taiteen työryhmä teki syyskuussa opintomatkan Mikkeliin, jossa on vastikään onnistuneesti laadittu julkisen taiteen periaateohjelma. Mikkeliissä muun muassa tavattiin museotoimenjohtaja Matti Karttunen, tutustuttiin Mikkelin taidemuseon väistötiloihin ja Mikkelin julkiseen taiteeseen.

Talviurheilukokoelma

Talviurheilukokoelmaan lahjoitettiin esineitä 10 hankintaerää ja yhteensä esinekokoelma karttui 145 objektilla. Esine/käsiarkistoon otettiin vastaan neljä hankintaerää, joissa on yhteensä neljä objektia. Postimerkkikokoelma karttui ostoina 12:lla merkillä ja leimakuorella yhteensä yhdessä hankintaerässä. Valokuvalahjoituksia Hiihtomuseon kokoelmaan on vastaanotettu kaksi hankintaerää, joissa on kaksi kuvaa. Hiihtomuseon käsikirjasto täydentyi 11 hankintaerällä, joista kirjoja viisi kappaletta ja lehtiä tai vuosikirjoja kuusi vuosikertaa.

Jari Puikkonen lahjoitti Salpausselän kisojen voittopokaaleja uransa alkuvaiheilta 1980-luvun alusta. Lisäksi lahjoitettiin kisamaskotteja.

Finlandia-hiihdolta vastaanotettiin syksyllä arkistoina aineistoa, valokuvia ja esineistöä kokoelmiin. Aineistoa seuloitiin Finlandia-hiihdon toimistolla Urheilukeskuksessa. Finlandia-hiihto on myös lähivuosina erityisesti dokumentoinnin kohteena.

Finlandia-hiihdon aineistoa seuloitiin Hiihtomuseolle marraskuussa 2019. Kyseiset plaketit olivat myös tarjolla kokoelmaan. Kuva Suvi Kuisma.

Hiihtäjä Pekka Niemen perikunta lahjoitti Petsamon Kolosjoen hiihtojen pokaalin Hiihtomuseolle joulukuussa. Pokaali on Kolosjoen Tunturiveikkojen kiertopalkinto, jonka on lahjoittanut jaettavaksi Petsamon Nikkeli Oy ja International Nickel Company of Canada.

Mäkihyppääjä Matti Nykäsen poismeno helmikuun alussa 2019 herätti suomalaisissa suuria tunteita. Hiihtomuseo tarjosi mahdollisuuden kertoa muistoja Mattiin liittyen ja kertoa suruvalittelun pian Matin kuoleman jälkeen. Muistot kirjattiin muistelukirjaan Hiihtomuseolla ja Museokioskilla liituttuun. Muistelukirja on liitetty Hiihtomuseon käsiarkistokokoelmaan.

Hiihtomuseolla tutkittiin konservaattori Lauri Löfmanin johdolla Museoviraston muinaissuksea suksen ennallistusta varten 1.3.2019. Raison seudun koulutuskuntayhtymän taideteollisuusalan muinaistekniikan opiskelija Heik-

Hiihtäjä Pekka Niemen perilliset lahjoittivat Hiihtomuseolle sota-aikaisen Petsamon Kolosjoen hiihtojen pokaalin 10.12.2019. Lahjoituksesta järjestettiin tiedotustilaisuus. Kuvassa vasemmalta Erkki Nieminen, Tapio Niemi, Riitta Wieschmann, Nina Breilin, Pekka Lähde, Suvi Kuisma ja Lasse Koskinen. Kuva Mari Lindgren.

Konservaattori Lauri Löfman tutkii muinaissuksea suksen ennallistusta varten. Vasemmalla Iikka Meriala. Sukista tehtiin ennallistus Raison seudun koulutuskuntayhtymän taideteollisuusalan muinaistekniikan linjalla. Kuva Suvi Kuisma.

ki Laiho teki ohjaaja Iikka Merialan ohjauksessa opinnäytetyönä muinaissuksen ennallistuksen Hiihtomuseon perusnäyttelyyn. Pertunmaalta Etelä-Savosta löydetty pienaolassuksi valittiin kohteeksi. Suksen ikä on noin 1820 vuotta. Laihon tekemä muinaissuksireplika on tulossa osaksi *Hiihdon henkeä* -perusnäyttelyä vuoden 2020 aikana.

Näyttelyt

Museokioski

Museokioskin näyttelyt vaihtuivat kuukausittain. Näyttelyt avautuivat aina markkinapäivänä eli kunkin kuun ensimmäisenä keskiviikkona.

Helmikuu

Helmiiriitta Honkanen – Rouva Juliste

Museokioskin avajaisnäyttelyssä oli esillä suomalaisen julistesuunnittelun ja -tutkimuksen Grand Old Lady, Helmiiriitta Honkasen Osuusliike Elannolle suunnittelema julisteita 1960-luvulta.

Maaliskuu

Kopin aula - Lahtelaista nuorisokulttuuria 1960-70-luvuilla

Näyttely valotti Aleksanterinkatu 10:n historiaa nuorison kohtaamispaikkana valokuvien ja esineistön välityksellä. Näyttely oli oleellinen Historiallisen museon osallistavan toimintamallin edistämistyössä. Näyttelyn aikana järjestettiin erilaisia osallistavia keruu- ja keskustelutilaisuuksia.

Huhtikuu

Wilhelminpuiston taidekilpailu – voittaneet työt ja näyttely

Lahden Wilhelminpuiston tulevasta taideteoksesta järjestettiin kilpailu 7.5.2018–15.2.2019. Lahden kaupungin ja YIT Suomi Oy:n järjestämän kilpailun voittajat julkistettiin 11.4. Museokioskissa, jossa avautui samalla teos-ehdotuksia esittelevä näyttely.

Museokioskin museokauppa. Kuva Tiia Tiainen.

Toukokuu

Minun Nastolani

Esillä oli lasten Nastolan historiaan liittyneessä piirustuskilpailussa menestyneitä töitä sekä nastolalaista luontoa, työtä ja vapaa-aikaa esittelevä roll up -näyttely *Minun Nastolani*.

Kesäkuu

Kesäisiä kuulumisia

Orimattilalaisten kuvanveistäjien Tapani Kokon ja Virpi Kannon teoksia.

Tapani Kokko, *Kesäisiä kuulumisia*. Kuva Maija Huusko.

Lahden Mailaveikot -näyttely. Kuva Maija Huusko.

Heinäkuu

Lahden Mailaveikot 90 vuotta

Historiallinen museo avusti Lahden Mailaveikkojen 90-vuotisnäyttelyn kuratoinnissa. Seuran juhlavuosinäyttelyssä kerrottiin pesäpallon matkasta Radiomäeltä Lahen torin kautta Kisapuistoon.

Elokuu

Mahdollisuuksia

Vantte Lindevallin kuratoimassa skeittivalokuvanäyttelyssä liikuttiin skeittajien matkassa eri puolilla Lahtea paikoissa, joiden käyttö ja olemassaolo saavat skeittauksen kautta uusia merkityksiä.

Syyskuu

Lahden Taideyhdistyksen 85-vuotisjuhlanäyttelyssä oli esillä jäsenten öljy-, akvarelli-, akryyli- ja värikynäteoksia vuosien varrelta.

Toleranssi-näyttely. Kuva Maija Huusko.

Lokakuu

Toleranssi - suvaitsevaisuus

Pekka Loirin kuratoiman julistenäyttelyn teemana oli suvaitsevaisuus.

Marraskuu

Museokioskissa esiteltiin Mastolan uutta *Ihanasti sanottu* -näyttelyä.

Joulukuu

Tajumon aika on ohi - tervetuloa LAD

Tajumo-projektin päättänyt näyttelykokonaisuus sisälsi *Chao & Eero Made in Lahti* -näyttelyn, joka tutustutti palkittujen kultaseppien Chao-Hsien Kuon ja Eero Hintsasen uuteen korumuotoiluun. Kokonaisuus sisälsi myös VR-tekniologiaa hyödyntävän näyttelyn, joka esitteli Asko-huonekalutehtaan tuotantoa. Näyttelykokonaisuutta täydensivät Askon julisteet vuosien varrelta. Lisäksi Museokioskissa saattoi tutustua Tajumo-projektissa tehtyyn konseptin suunnittelutyöhön.

Museokioskin näyttelytarjonnan avasi helmikuussa 2019 julistetaiteilija Helmiriitta Honkasen muistonäyttely. Kuva Tiina Rekola.

Julistemuseo

6.2.2019 avautuneessa Museokioskissa oli avajaisnäyttelynä joulukuussa 2018 edesmenneen julistesuunnittelija Helmiriitta Honkasen muistonäyttely. Honkanen aloitti kuvittajana, mutta uran suunnan määräsi lopulta vuonna 1961 alkanut työ Osuusliike Elannon mainosostolla. Elannolle hän suunnitteli päivittäistavaramainoksia, näyteikkunoiden katseenvangitsijoita ja julisteita sekä taittoi Elanto-lehteä esikuvanaan ennen kaikkea vastaava ruotsalainen lehti Vi. Helmiriitta Honkanen oli aikanaan yksi harvoja naispuolisia graafikoita miesvaltaisella mainosalalla. Helmiriitta Honkanen kuoli 14.12.2018 Kaunialassa 98-vuotiaana.

2.10.–3.11.2019 Museokioskissa oli esillä kansainvälinen julistenäyttely otsikolla *Toleranssi - suvaitsevaisuus*. Näyttelyn julisteiden perimmäisenä ajatuksena oli koota ihmisiä yhteen, herättää keskustelua katsojien välillä, lisätä yhteisymmärrystä ja myötätuntoa ja edistää sovitteluprosesseja. Ainoa näyttelyyn kutsutuille suunnittelijoille annettu reunaehto oli, että julisteeseen tulee sijoittaa otsikko Suvaitsevaisuus suunnittelijan omalla kielellä.

Näyttelyn alullepanija oli bosnialaistaustainen, Yhdysvalloissa asuva ja työskentelevä graafinen muotoilija, julistetaiteilija Mirko Ilić. Suomen näyttelyn kuraattorina toimi graafikko Pekka Loiri.

Museokioskin käytävägalleriassa oli syyskuusta alkaen näyttelynä lisäksi julistemuseon tehtäväkirjan *Leopardi liikenteessä* kuvituksena käytetyt julisteet. Kirja julkaistiin elokuussa 2019. Kuva Hanna Suihko.

Museokioskin käytävägalleriassa oli syksyllä 2019 esillä julistemuseon tehtäväkirjan *Leopardi liikenteessä* kuvituksena käytetyt julisteet. Kirja julkaistiin elokuussa 2019. Kuva Hanna Suihko.

Toleranssi-julistenäyttelyn kuraattori, professori Pekka Loiri kertoo julistetaiteesta ja suvaitsevaisuudesta 9.10.2019 Museokioskilla. Kuva Juha Tanhua.

Kuvia kartanon sisätiloista remontin aikana ja historiassa. Kuvat Lahden kaupunginmuseon kuva-arkisto/Terhi Tanska ja Ilkka Kuhanen.

Historiallinen museo

Historiallisen museon perusparannushanke

Historiallinen museo toimii vuonna 1898 valmistuneessa Lahden kartanossa. Museo sulki ovensa 2.9.2018 perusparannusprojektin vuoksi. Museon ollessa suljettuna yleisöltä sen tutkimus- ja näyttelytyö kohdentuu museon tulevan toimintamallin suunnitteluun. Osallistava toimintamalli otetaan käyttöön museon avatessa jälleen ovensa uuden perusnäyttelyn myötä. Näyttely avataan vuoden 2022 aikana.

Historiallisen museon tuleva toimintamalli Lahden kartanossa

Historiallinen museo avautuu vuoden 2022 aikana. Perusnäyttelyn sisältöjä ja konseptia alettiin valmistaa jo vuonna 2016. Suuren näyttelyprojektien ja museon remontiin johtaneiden sisäilmatutkimusten vuoksi perusnäyttelyn valmistaminen viivästyi.

Lahden kartano remontoidaan museon näyttely- ja yleisötyön näkökulmasta. Myös museota ympäröivä puistoalue kokee suuren muutoksen. Sen parannustöissä pohjataan sodanjälkeiseen puistohistoriaan. Kartano ja sen puisto nähdään huomattavan tärkeänä kaupunkiarkkitehtonisena elementtinä keskusta-alueen ja rakentuvan Ranta-Kartanon alueen nivelkohdassa.

Pitkäkestoisen näyttelyn modulaarisuus mahdollistaa uudenlaisen sidosryhmätyön, jossa yhteistyöskentelyn välinein käsitellään yhteisesti merkittävää, seutukuntaan liittyvää asiaa. Tämän kautta tarjotaan näkökulma näyttelyssä esiintyviin kätöteemoihin, joita ovat esimerkiksi ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhde ja ihmisen suhde ympäristöönsä.

Kartanon tilasuunnittelu toteutetaan museon lähtökohdista, ja remontissa kaikki pinnat ja tilaratkaisut tehdään palvelemaan museon yleisö-, näyttelyteknologia- ja näyttelyarkkitehtuuritarpeita.

Radio- ja tv-museo Mastola

Radio- ja tv-museo oli mukana Lahden lasten talvikarnevaaleilla 26.1.–10.2.2019, jossa teemana oli *Lumihattaroita ja jääpuikkotikkareita*. Mastolassa järjestettiin ohjattua kuvasuunnistusta ja auditorio oli sisustettu teemaan sopivasti. Auditorion valkokankaalla esitettiin televisiosta tuttuja satuja 1980- ja 90-luvuilta ja kertojina toimivat Lasse Pöysti sekä Sinikka Sokka.

Yleisradion tuottama VR-esitys, *Paratiisi*, oli mahdollista kokea myös Mastolassa 2.–21.4.2019. VR-kokemuksen avulla kävijä sai kokea Yhdysvaltojen tekemien ydinkokeiden katastrofaalisia vaikutuksia Tyynenmeren atolleilla.

Kesäkuussa 8.6. Mastolan pihalla pidettiin *Vintagen viemää* -tapahtuma. Tapahtumassa oli muun muassa Kartanon ystävät ry:n kesäkahvila. Lisäksi kävijät pääsivät tutustumaan Yleisradion vanhaan lähetysoutoon, museon väki piti myyntipöytää ja sirkustaiteilija Anni Pietala esiintyi.

Radio- ja tv-museosäätiö sekä Suomen Moottoripyörämuseo hankkivat heinäkuussa kaksikerroksisen, englantilaistyyllisen Double Decker -linja-auton vuodelta 1965, jonka esittely oli Mastolan pihalla 11.–13.7. Museobussiksi nimetty linja-auto on kuljettanut muutamaan otteeseen museokävijöitä Lahden torilta Mastolaan. Tavoitteena

Lahden Kartanon ystävät ry piti kesäkahvilaa Radiomäen kerhon edessä *Vintagen viemää* -tapahtumassa. Kuva Helena Peippo.

on, että museobussi toisi tulevaisuudessa myös päiväkotiryhmiä ja koululuokkia Mastolaan.

Ylen Tv-uutisten 60-vuotisen historian kunniaksi Mastolassa vietettiin 4.9. teemapäivää, johon osallistui Ylen pitkäaikainen uutisankkuri Arvi Lind. Päivän aikana järjestettiin kaksi tilaisuutta, joissa Lind kertoi uutismuistoja sekä tarinoita työuraltaan. *Yle Uutiset 60 vuotta* -juhlanäyttely oli esillä 21.10.–11.12. Mastolassa. Näyttely oli lainassa Yleisradiolta.

Radio- ja tv-museosäätiön museobussi vuodelta 1965. Kuva Elias Outakivi.

Yle Uutiset täyttivät 60 vuotta syyskuussa. Mastolaan teemapäivän vieraaksi saapui legendaarinen uutisankkuri Arvi Lind. Kuva Elias Outakivi.

Leevi and the Leavings -yhtyeen alkuperäisjäsen Risto Paananen vaimonsa kanssa kuuntelemassa avajaisesiintyjien tulkintaa yhtyeen kappaleista. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Viestisotaa Rukajärvellä -esitelmätilaisuus pidettiin 27.10. Mastolan auditoriossa. Insinöörimajuri (evp) Tapio Teittinen kertoi 14. divisioonan viestiyhteyksistä.

Marraskuun 14. avautui Mastolassa Gösta Sundqvistista kertova *Ihanasti sanottu* -näyttely. Avajaiset pidettiin 13.11., jossa avajaispuheenvuoron pitivät museoamanuenssi Linda Heinonen sekä Leevi and the Leavings -yhtyeen alkuperäisjäsen Risto Paananen. Lisäksi avajaisissa esiintyivät Teatteri Vanhan Jukon esiintyjäkaartista Minja Koski, Mikael Saari ja Niklas Hagmark. Näyttely on auki elokuuhun 2021 asti.

Ihanasti sanottu -näyttelyyn liittyen järjestettiin 12.12. *Oikein surullista joulua* -konsertti, jossa laulettiin Leevi and the Leavingsien jouluaiheisia lauluja. Kappaleita tulkitsivat näyttelijät Minja Koski ja Mikael Saari ja säestyksestä huolehtivat Lumos-kvartetti, johon kuuluvat jousisoittajat Niklas Hagmark, Sirkku Hilanko, Annukka Nevalainen-Lius ja Heidi-Annina Nikkilä.

Oikein surullista joulua -konsertissa kuultiin Gösta Sundqvistin tekemiä joululauluja. Esiintyjinä Minja Koski ja Mikael Saari sekä Lumos-kvartetti. Kuva Elias Outakivi.

Ihanasti sanottu -näyttelyn tekstiiliteos marraskuun lopulla. Kuva Elias Outakivi.

Hiihtomuseo

Hiihtomuseon yläkerran erikoisnäyttelytilaan avattiin tammikuun puolivälissä 2019 *Tunteiden ilmalentoa* -valokuvanäyttely. Näyttelyn aihepiirinä on mäkihyppy ja lajiin liittyvä tunteiden kirjo 1920-luvulta 1990-luvun alkuun. Näyttelyyn pääsivät tutustumaan ensimmäisinä ”Punapaidat” eli Lahden Hiihtoseuran vanhat mäkimiehet.

Nuorten hiihdon MM-kisat 20.1.–27.1. toivat mukavasti kisakatsojia vierailemaan Hiihtomuseolla. Kisoja dokumentoitiin kahtena päivänä valokuvamalla Tiina Rekolan toimesta. Kausi jatkui vilkkaana alueella Salpausselän kisoina 8.–10.2. ja 23.–24.2. Finlandia-hiihtona.

Lasten talviolympialaisten aikaan lauantaina 2.3. Hiihtomuseossa vieraili 620 lasta ja aikuista. Perinteinen Lahden Hiihtoseuran järjestämä tapahtuma toteutettiin jo 24. kerran.

Sisulla sankariksi -näyttely avattiin 12.4.2019. Näyttely kertoo suomalaisen kilpahiihdon kultakaudesta 1950-luvulta 1970-luvulle. Näyttelyssä seurataan aikakauden hiihtäjäseurakuntien taivalta harjoitusladuilta arvokisoihin. Esille nousee myös median, yleisön ja urheilijan suhde. Näyttelyn käsikirjoittajina toimivat Hiihtomuseon vs. näyttelyistä vastaava museoamanuenssi Susanna Korhonen ja kokoelmista vastaava museoamanuenssi Suvi Kuisma. Näyttelytilan ja -rakenteiden visuaalisesta suunnittelusta vastasivat Lahden museoiden näyttelymestarit Jani Männistö ja Elina Liukkonen.

Sisulla sankariksi -näyttelyssä päätettiin kokeilla näyttelypaneelien tekstien vähentämistä ja tehdä näyttelystä mahdollisimman audiovisuaalinen elämys. Näyttelyssä tavoitellaan hiihtäjien omaa ääntä, harjoittelusta ja kilpailemisesta kerrotaan hiihtäjien omin sanoin ja esille tuodaan hiihdon tarinoita. Lahden museoissa otettiin nyt ensimmäistä kertaa käyttöön ääniopaslaitteet.

Sisulla sankariksi -näyttelyn avajaisissa 11.4. toimittaja, kirjailija Kalle Veirto jututti hiihtäjälegendoja Juha Mietoa ja Siiri ”Äitee” Rantasta. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Tunteiden ilmalentoa -näyttely avautui yleisölle tammikuussa 2019.
Kuva Tiina Rekola.

Sisulla sankariksi -näyttelyn avajaisissa riitti väkeä.
Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Kesäleiriläiset tutustumassa Mastolan näyttelyihin 14.6.2019.
Kuva Riikka Huuskonen.

Lomalatu-leirillä tehtiin mäkiukko, jota lasketettiin pitkin mäkeä.
Kuva Riikka Huuskonen.

Hiihtomuseon tiloissa toteutui myös Pohjoismaisten hiihtolajien *Nordic Ski Hall of Fame* -kunniagalleria. *Sisulla sankariksi* -näyttelyn avajaisissa kunniagalleriaan myös lisättiin kolme uutta nimeä. Kunniagalleriaan on valittu 22 urheilijaa vuonna 2017. Nyt valittiin hiihtäjä Hilkka Riihivuori, hiihtäjä Helena Takalo ja mäkihyppääjä Matti Nykänen. Kunniagalleriaan on tarkoitus lisätä 3–4 uutta jäsentä vuosittain.

Hiihtomuseolla vietettiin kesäkuun alussa 10.6.–20.6. kaksi Lomalatu-leiriä. Nuorisopalveluiden kanssa yhteistyössä järjestetyillä leireillä puuhasteltiin talviurheiluteemalla. Leirien aikana tutustuttiin Hiihtomuseoon ja Salpausselän menneisyyteen, polskittiin maauimalassa, vierailtiin Suurmäen tornissa sekä askarreltiin isot mäkiukot ja omat kultamitalit. Kahdella leirillä oli yhteensä 26 osallistujaa. Lapsilta ja heidän vanhemmiltaan saatu palaute oli erittäin positiivista.

Marja-Liisa Kirvesniemi museoamannuensien haastateltavana Hiihtomuseon 30-vuotisjuhlaseminaarissa 1.11.2019. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Ainopuiston teatteri esitti *Äitee ja kilpasiskot* -näytelmää Karpalon kentällä Lahden Urheilukeskuksessa 27.6.–7.7.2019. Hiihtomuseo ja Lahden museot tekivät monenlaista yhteistyötä teatterin kanssa. Teatteriesitykset keräsivät hyvin yleisöä ja toivat asiakkaita myös Hiihtomuseolle.

Äitee ja kilpasiskot -naisten kilpahiihtohistorian seminaari järjestettiin ravintola Voiton auditoriossa 22. elokuuta. Seminaarin aikana kuultiin kolme luentoa. Suvi Kuisma kertoi naisten kilpahiihdon alkuvaiheista, Jaana Kari peilasi Siiri Rantasen ja Lydia Widemanin menneisyyden kokemuksia nykypäivän kilpaurheilun tilanteeseen ja Leena Laine käsitteli naisten urheilun kivistä tietä arvostetuksi osaksi urheilumaailmaa. Seminaarin päätteeksi Timo Taulo haastatteli Siiri "Äitee" Rantasta ja Aino-Kaisa "Aikku" Saarista.

Seminaarin yhteydessä lanseerattiin myös uusi *Bongaa Siiri* -esite. Riikka Huuskosen ja Elias Outakiven suunnittelema ja toteuttama esite nostaa esiin Hiihtomuseon näyttelyistä löytyvät esineet, tarinat ja kuvat, jotka käsittelevät hiihtäjä Siiri Rantasta.

Hiihtomuseo vietti museorakennuksensa 30-vuotispäiviä Pyryn ja Lylyn päivänä 1.11.2019. Juhlatapahtuman kunniaksi järjestettiin seminaaritapahtuma, jonka vieraaksi ja haastateltavaksi saapui hiihtolegenda Marja-Liisa Kirvesniemi. Paikalle oli kutsuttu myös itse "Äitee" Siiri Rantanen, naisten kilpahiihdon uranuurtaja. Marja-Liisa Kirvesniemi kertoi Linda Heinosen ja Suvi Kuisman haastattelemista elävästi ja värikkäästi hiihtouransa vaiheista. Lettipullakahvit "Äiteen tapaan" toivat jonoa Hiihtomuseolle. *Lahtiskan* rempseä opastuskierros ulkona ja sisällä keräsi kuulijoita. Mediaseinällä esiteltiin kuvakavalkadia Hiihtomuseolta vuosien varrelta.

Hiihtomuseo osallistui Päijät-Hämeen Liikunnan ja Urheilun *Joulumaa* -tapahtuman liikunnalliseen joulukalenteriin *Jänöjussin* mäkihyppelyosuudella. Tapahtuma keräsi runsaasti lapsiperheitä vierailemaan myös Hiihtomuseossa 1.12.2019. Hiihtomuseo tuli tutuksi myös aivan uusille kävijäryhmille.

Marja-Liisa Kirvesniemi ja Siiri "Äitee" Rantanen Hiihtomuseon 30-vuotisjuhlaseminaarissa 1.11.2019. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

Taide-, juliste- ja muotoilumuseo

LAD

Malski-keskukseen Päijänteenkadulle avataan uusi taiteeseen, julisteisiin ja muotoiluun keskittyvä museo kesällä 2021, LAD. Malskilla työskentelee museon, ravintolan, Sammiosalin, pienanimon ja useiden eri luovien alojen yritysten henkilöstöä. Tästä syntyy uusi yhteistyökonsepti sekä vierailu- ja viihtymispaikka kaikille nykyaikaisesta kaupunkikulttuurista kiinnostuneille. LAD tulee tarjoamaan kävijöilleen monipuolisen museokokemuksen näyttelyiden, digitaalisen sisällön ja Malski-keskuksen palveluiden avulla.

Mallasjuoman vanhan tehdaskiinteistön purku- ja rakennustyöt alkoivat loppuvuonna 2018 ja uuden museon näyttelyitä rakennetaan vuodesta 2020 lähtien. Uuteen museoon tullaan tekemään niin kotimaisia kuin kansainvälisiä näyttelyitä ja tapahtumia. Näyttelyissä ja niiden sisällön tuottamisessa käytetään hyväksi uusimpia esitystekniikoita.

Malskia syksyllä 2019. Kuvat Mika Pettinen.

Muuta toimintaa

TAJUMO

TAJUMO-hankkeen toteutusaika oli 1.8.2017–31.12.2019. Hanke toteutettiin EAKR-rahoituksella. Sen päätoteuttaja oli Lahden ammattikorkeakoulu ja osatoteuttajina toimivat Lahden kaupunginmuseo sekä Lahti City ry. TAJUMO teki Lahteen uutta taide- ja muotoilukeskusta. Museolta TAJUMO-hankkeessa työskenteli projektipäällikkönä Tiia Tiainen, asiantuntijana Tuija Vertainen ja tuottajana Hanna Suihko.

VR- ja AR-näyttelyt ja sovellukset

Panda piilossa -VR-näyttely kiersi jälleen kouluissa ja palvelutaloissa.

Museokioskissa järjestettiin lasten viikonloppu *LeopARdi liikenteessä* 30.11.–1.12. Viikonlopun teemana olivat julistemuseon kokoelmissa olevat sirkusjulisteet. Lapsille oli tarjolla värityskuvia, jotka sai heräämään eloon AR-tekniikalla skannaamalla kuvat älylaitteella. Työpajan järjestämisessä tehtiin yhteistyötä Lahden muotoiluinstituutin opiskelijoiden kanssa, jotka valmistivat AR-sovelluksen. Viikonloppuna museokioskissa oli myös musiikki- ja nukketatteriesityksiä.

Virtuaalikohtaamisia Lahdessa -projekti

Historiallisen museon näyttely- että yleisötyöhön kohdentuvaa kehitystyötä tehtiin erityisesti *Virtuaalikohtaamisia Lahdessa* -projektissa. Projektin tarkoitus oli tuottaa museolle uusia osallistavan yleisötyön malleja ja uutta näyttelyteknologiaa soveltavia toteutuksia. Työhön saatiin rahoitus Museoviraston avustuksista ammatillisten museoiden innovatiivisiin hankkeisiin.

Osallistavia menetelmiä, teknologiaratkaisuja ja uudenlaista sidosryhmytyötä päästiin toteuttamaan helmikuussa 2019 avatussa Museokioskissa. Projekti oli

TAJUMO-hankkeen päätösnäyttely ja tapahtuma Museokioskilla joulukuussa 2019. Kuva Tiia Tiainen.

onnistunut ja sen tuloksia voidaan hyödyntää Historiallisen museon tulevassa toimintamallissa.

Museoiden vertaiskehittämisfoorumi

Lahden museot ja Historiallinen museo case-esimerkkinä ovat olleet mukana Museoiden vertaiskehittämisfoorumeissa 2018–2019. Museoiden vertaiskehittämisfoorumi on Museoviraston, Museoliiton ja museoiden yhdessä järjestämä foorumi, jossa museot pääsevät jakamaan osaamistaan ja kokemuksiaan toiminnan kehittämisestä, sparraamaan toisiaan ja oppimaan yhdessä. Tavoitteena on antaa museoille kehittämisen tukea, laittaa museoissa olevaa viisautta kiertoon, synnyttää uusia ideoita ja kokeiluja sekä edistää museoiden välistä yhteistyötä.

Asiakaspalvelu

Asiakaspalvelu

Viestintä ja markkinointi

Lahden museoita markkinoidaan useissa viestintävälineissä sekä yhteyksissä. Lahden sivistyksen palveluiden viestinnän toimittamassa Kaupunkilainen-lehdessä oli vuonna 2019 museoista sekä juttuja että ilmoituksia erilaisin kattauksin. Hufvudstadsbladet advertoriaalissa museo oli mukana yhdessä Lahden kaupunginteatterin ja Sinfonia Lahden kanssa. Hiihtomuseota sekä Radio- ja tv-museo Mastolaa on mainostettu paikallislehdissä, enimmäkseen Uudessa-Lahdessa. Museo on ollut mukana *city*-tauluissa, samoin erilaisin teemoin Lahden kaupungilla sijaitsevilla sähköisillä valotauluissa. Kauppa-keskus Trion sähköinen valotaulu on myös innostanut museota mainostamaan näyttelyitään muutamia kertoja vuoden aikana.

Museon esitteitä on ollut jaossa esimerkiksi SUOMA-tuotetoreilla Kouvolassa ja Lahdessa. Kesällä 2019 järjestetyillä Kouvolan asuntomessuilla, jossa Lahden kaupungilla oli oma osasto, Lahden museot oli mukana kolmena eri päivänä. Museo on myös mukana Lahti Regionin kokouspalvelu- ja oheisohjelmaesitteessä. Museon pääsylippuja voi hankkia Citybreak-ohjelman kautta, jota ylläpitää ja markkinoi Lahti Region.

Museo on mukana myös sosiaalisen median kanavilla, joita päivitetään ahkerasti, etenkin Facebookin ja Instagramin osalta. Museon erilaisiin tapahtumiin sekä uusiin näyttelyihin liittyvää esitemateriaalia on jaettu mahdollisimman erilaisiin paikkoihin, niin kaupungille kuin muuallekin.

Museokauppa

Tulevaa LADin museokauppaa varten on aloitettu tuotteistaminen omista kokoelmista. LADin museokauppatiimi päätyi kolmeen tärkeään asiaan, joista tuotteiden suunnittelu aloitetaan: omat kokoelmat, paikallisuus sekä ekologisuus.

Museokioskin kalustuksen ja layoutin suunnittelua tammikuussa 2019. Kuva Tiia Tiainen.

Julistemuseon julisteista sekä Viipurin taidekokoelmista suunniteltiin museo-kauppaan erilaisia tuoteperheitä ja yksittäisiä tuotteita. Lahden kaupungilla on oma verkkokauppa, jossa museokaupat ovat mukana. Verkkokauppaan lisättiin erilaisia museon tuotteita, sekä teetettyjä Lahti-tuotteita. Lahti-tuotteina teetettiin esimerkiksi ledvalolla toimiva heijastin, kierrätysmuovista valmistettu termosmuki, sekä narureppu. Mastolassa olevaan *Ihanasti sanottu* -näyttelyyn hankittiin Gösta Sundqvist -tuotteita, jotka olivat suosittuja asiakkaiden keskuudessa. Kirjastolla sijainnut Lahti-piste otti myyntiin muutamia Lahti-tuotteita ja on edelleen halukas jatkamaan yhteistyötä museokaupan kanssa.

Paikallisia muotoilijoita ehdittiin tavata vuoden aikana kerran ja jatkoa on tulossa keväällä 2020. LADin tulevaa museokauppaa on tarkoitus elävöittää paikallisten muotoilijoiden tuotteilla, sekä tuoda esille paikallista yhteistyötä.

Museokioskiin otettiin tilimyyntiin paikallisten toimijoiden toimittamia kirjoja, joista Loviisankatu 8 osoittautui erittäin suosituksi kirjaksi.

Lahden museot ovat myös mukana Tafiikin verkkokaupassa. Tafiikin verkkokaupassa myynti painottuu enemmän kirjallisuuteen, mutta esimerkiksi Lahti-tuotteita tilataan myös.

Museopedagogiikka

Lahden museoiden museopedagogisen toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta on vuonna 2019 vastannut asiakaspalvelupäällikkö Ulla Aaltio yhdessä huhtikuussa museopedagogina aloittaneen Tuija Vertaisen ja tutkijoiden kanssa. Museopedagoginen toiminta sisälsi vuoden aikana vaihtuviin näyttelyihin liittyviä tehtäviä, työpajoja ja oheishjelmaa. Lahden museoissa toteutetaan myös Lahden kaupungin koululaisten kulttuuriohjelmaa, joka muodostaa kouluikäisille suunnatun museopedagogisen toiminnan perustan. Kulttuuriohjelma koskee lisäksi Lahden lukioita, myös yksityisten lukioiden oppilaita.

Museokioskin yleisötapahtumat 2019

Museokioski on välittänyt tietoa Historiallisen museon ja Taide- ja juliste- ja muotoilumuseon remonttien ja rakentamisten vaiheista ja suunnittelutöiden etenemisestä. Sen lisäksi Museokioskissa on ollut runsaasti yleisötapahtumia. Osa niistä on ollut museon omaa tuotantoa, kuten Historiallisen museon osallistavat muisteluillat ja *Virtuaalikohtaamisia Lahdessa* -hankkeen tilaisuudet. Muisteluilloissa ovat aiheina olleet television katselun historia ja olut kaupunkikuvassa. Kioskiin asennettu Muistomaatti on tallentanut suullista paikallishistoriaa.

Museon henkilökunta on järjestänyt Museokioskilla myös keskustelutilaisuuksia, näyttelyiden teemoihin liittyviä esitelmää, kirjojen julkistamistilaisuuksia, arkkitehtuurikävelykierroksia, taidehistorian ja arkkitehtuurin historian luentosarjat sekä taideaiheisten romaanien lukupiirin.

Osa tapahtumista on ollut erilaisten yhteistyökumppaneiden tuottamia. Tällaisia tilaisuuksia ovat olleet asukasillat, *Hollo & Martta* -festivaalin tanssi-

esitykset, Runomaratonin *Japanin viikon* ohjelma, Tapani Ripatin järjestämät populaarikulttuurin muisteluillat, Vertaistaitelijat-hankkeen papiaskartelutyöpajat sekä Ohjaamon, Vauhdittamon ja Ladecin yhdessä järjestämät Yrittäjäyys Cafét. Lahden kaupungin, LUTin, LAMKin, LADECin ja viiden paikallisen yrityksen yhteisen CitiCAP-hankkeen hiilijalanjälkeä mittaavaa sovellusta testattiin kioskilla syyskuussa.

TAJUMO-projektin päätösnäyttelyn yhteydessä joulukuussa Museokioskissa kuultiin nimekkäiden nykymuotoilijoiden esitelmää ja pidettiin kaksipäiväinen lastentapahtuma *Leopardi* liikenteessä.

Museokioskin saamaa palautetta. Kuva Eetu-Pekka Heiskanen.

FT Leena Hannulan museopedagogiikkaan liittyvä luento ja FM Eija Olssoinin esitelmä Helene Schjerfbeckistä kiinnostivat yleisöä.

Museokioski on osallistunut myös yhteisiin tapahtumiin vuoden 2019 aikana, kuten Lahti Fringe, Yhen illan juttu, Lahti Design Week, Lahti Block Party ja Suuri maalaustapahtuma.

Sinfonia Lahden pienryhmät ovat esiintyneet Museokioskilla kaksi kertaa, Barokkiyhtye Galantina kerran.

Henkilökunta 2019

Kokoelmayksikkö

Kokoelmapäällikkö
Tekstiilikonservaattori
Esinekonservaattori
Museomestari

Museoamanuensis (kulttuurihistorialliset kokoelmat)
Museoamanuensis (radio- ja tv-alan kokoelmat)
Museoamanuensis (talviurheilukokoelmat)
Museoamanuensis (taidekokoelmat)
Museoamanuensis (kuva-arkisto)
Museoapulainen
Valokuvaaja

Kuvankäsittelijä
Määräaikainen tutkija (taidekokoelmat)
Harjoittelija
Työkokeilu

Museoharjoittelija, kesätyöntekijä

Sari Kainulainen
Maija Nisonen
Lauri Löfman
Jaakko Rautalahti
Petri Vallgren
Päivi Vickholm
Helena Peippo
Suvi Kuisma
Liisa Mäkitalo
Päivi Taipale
Minna Tolvanen
Tiina Rekola (1.1.–27.8.)
Eetu-Pekka Heiskanen (28.8.–31.12)
Mervi Mäkinen
Rikka Äijäläinen (19.11.2018–28.6.2019)
Outi Ukkonen (1.4.–31.5.2019)
Mervi Vilén
Rita Saare
Viljami Kesänen (3.6.–2.7.2019)
Hilla Kalmari (12.8.–11.9.2019)
Riikka Huuskonen (2.5.–30.6., 1.8.–31.8.2019)

Näyttelytoimintayksikkö

Näyttelypäällikkö/LAD projektipäällikkö
Vastaava näyttelymestari
Näyttelymestari
Näyttelymestari

Museoamanuensis (Radio- ja tv-museo Mastolan ja Hiihtomuseon näyttelyt)
Museoamanuensis, LAD

Museoamanuensis, LAD/Julistemuseo
Museoamanuensis (Hiihtomuseo ja Radio- ja tv-museo)
Museoamanuensis (Historiallinen museo)
Projektitutkija (*Virtuaalikohtaamisia Lahdessa* -hanke)
Määräaikainen museoamanuensis (Historiallinen museo)

Tiia Tiainen
Mika Pettinen
Elina Liukkonen
Jani Männistö
Susanna Korhonen (–30.4.2019)

Susanna Korhonen (1.5.2019–)
Tuija Vertainen (–30.4.2019)
Paula Korte
Hanna Suihko
Linda Heinonen (10.6.–31.12.2019)
Ilkka Kuhanen
Maija Huusko (1.1.–30.11.2019)
Sini Ojala (2.12.2019–)

Tutkimusyksikkö

Tutkimuspäällikkö
Rakennustutkija

Maakuntamuseotutkija
Itä-Hämeen museon hoitaja
Määräaikainen tutkija (arkeologia)

Määräaikainen tutkija (Nastolan historia IV):

Tutkimusapulainen (Nastolan historia IV)
Museoharjoittelija, kesätyöntekijä

Asiakaspalveluyksikkö

Asiakaspalvelupäällikkö
Myyntisihteeri
Asiakaspalvelija

Museopedagogi
Museoharjoittelija, kesätyöntekijä

Työkokeilu

Harjoittelija

Harjoittelija (Hiihtomuseon kesäleirien toteutus)
Palkkatuettu

TET-harjoittelija

Hannu Takala
Riitta Niskanen
Päivi Siikaniemi
Anna-Riikka Vadén
Vesa Järvinen (Hartola)
Terhi Tanska (5.11.–31.12),
Onni-Pietari Puttonen (28.8.–20.9)
Ville Eerola
Sini Ojala
Nea Uusisalo (4.11.–31.12.)
Charlotta Ruotanen (3.6.–2.7.)
Riku-Markus Hannula (3.6.–4.7.)

Ulla Aaltio
Birgitta Harju
Mika Myllynen
Mari Lindgrén
Anne Honkala
Jorma Jalava
Harri Karttunen
Kati Vihtonen
Tapani Kilpiö
Tuija Parhiala
Erja Puodinketo
Tuija Vertainen (1.5.–)
Sonja Liuhanen (4.6.–3.7.)
Anne Sauna-Aho (2.7.–1.8.)
Tuuli Kaven (31.7.–30.8.)
Anna Jaskari (4.6.–3.7.)
Leevi Nurmilaine (2.7.–1.8.)
Mikko Soininen (31.7.–30.8.)
Sami Heiniö (1.1.–17.3.)
Emilia Hämäläinen (5.3.–5.4.)
Inka Velama (19.2.–18.6.)
Yousef Al Halwani Mohamed (1.1.–31.5.)
Sanni Järveläinen (11.3.–12.5.)
Essi Tapola (9.4.–28.6.)
Hanna Pohjankoski (21.10.–13.12.)
Helka Linnosmaa (21.10.–13.12.)
Ella Raikaa (3.12.–)
Lotta Sippola (9.12.–)
Riikka Huuskonen (29.4.–1.9.2019)
Petteri Alatalo (1.1.–12.2.)
Sami Heiniö (18.3.–17.6.)
Pekka Pöyhönen (9.9.–)
Eeva-Riitta Haltunen (30.9.–)
Johan Ruotanen (7.5.–24.5.)

Henkilökunnan toiminta

Esitelmät ja puheenvuorot

Sari Kainulainen

"Sohvassa sukutarina - huonekalut museokoelmassa", 4.3. Espoon työväenopisto ja 19.12. Lahden museokioski.

Kokoelmakeskuksen toiminnan esittely ystäväyhdistyksille 29.1. Lahden kartanon ystävät ja 26.11. Päijät-Hämeen taidemuseoyhdistykselle.

Suvi Kuisma

"Kisaruoakaa ja juomaa Salpausselällä". Puheenvuoro Museokioskin avajaisissa 5.2.2019.

"Suomalainen kilpahiihto ja metsä 1950-luvulla". Esitelmä metsähistorian tutkija seminaaris- ja Jyväskylässä 12.4.2019.

Salpausselän kisat ja naisten kilpahiihto 1920-luvulta 1950-luvulle -esitelmä, Äitee ja kilpasiskot – naisten kilpahiihdon historiaa -seminaari Hiihtomuseolla ja Voiton auditoriossa 22.8.2019.

"Hiihtomuseo 30 vuotta". Pryn ja Lylyn päivän puhe Hiihtomuseon historiasta Hiihtomuseolla 1.11.2019.

Liisa Mäkitalo

Sananen julkisesta taiteesta, Museokioski 17.4.

Kokoelmakummi-hankkeen esittely keskustan yrittäjille Lahti city ry:n tilaisuudessa 9.5.

Kokoelmakummi-hankkeen esittely Museokioskissa 15.5. ja 26.9.

Taideakseli-opastukset (keskustan julkinen taide): 15.5., 23.5., 3.9. ja 7.9.

"Julkisen taiteen periaateohjelma Lahden kaupungille". Esittely Liikunta- ja kulttuurilautakunnan kokouksessa 19.6. ja 11.12.

Riitta Niskanen

"Kansallis-Osake-Pankin talon historiaa". Puheenvuoro Museokioskin avajaisissa 6.2.2019.

"Hennalan historiaa ja kaavoituksen perusteita". Puheenvuoro Museokioskin Hennala-illassa 13.2.2019.

"Suomalaisarkkitehti neuvostojen maassa. Jalmari Lankisen arkkitehtitoimisto ja Juhani Antonoff". Esitelmä Viipurin perintö – Juha Lankisen muistoseminaarissa 15.3.2019.

"Metsäpellon alueen arvokohteista ja suojelumääräyksistä". Puheenvuoro ja keskustelu Metsäpellon omakotiyhdistyksen kokouksessa 1.4.2019.

"Suomalaisia kirkkoja keskialalta tähän päivään". Esitelmä Museokioskissa 2.4.2019.

"Asumisen muutoksia". Esitelmä Museokioskissa 9.4.2019.

"Lahtelaista rakennusperintöä arvottamassa". Luento LAMK:ssa 10.4.2019.

"Liike- ja liikennearkkitehtuuria". Esitelmä Museokioskissa 16.4.2019.

"Hyvinvoinnin rakentaminen". Esitelmä Museokioskissa 23.4.2019.

"Heinolan rakennettua kulttuuriperintöä terveydenhoidon eturintamasta". Luento Heinolan Museopankissa 22.5.2019.

"Talo Tapanila – täydennysrakennus Tapanilan arvoalueella". Puheenvuoro Heidi Kontulaisen kirjan julkistustilaisuudessa Museokioskissa 7.6.2019.

"Unto Ojonen, Lahden arkkitehti". Maastoluento museon Vintage-tapahtumassa 8.6.2019.

"From the Russian Garrison of the Early 20th Century to a Modern Residential and Business Area – a Example from Hennala, Lahti". Esitelmä The 9th Annual International Conference on Architecturessa Ateenassa 8.7.2019.

"Unto Ojonen, Lahden arkkitehti". Maastoluento 11.9.2019.

"Lahden linja-autoaseman historiaa". Puheenvuoro Lahti City ry:n aamukahvitilaisuudessa vanhalla linja-autoasemalla 12.9.2019.

"Unto Ojonen, Lahden arkkitehti". Maastoluento 24.9.2019.

"Lahden kaupungintalo". Maastoluento ja opastus Kuopion kaupungin teknisen toimen henkilöstölle kaupungintalossa 26.9.2019.

"Ristinkirkko ja Lahden keskusta". Maastoluento Kuopion kaupungin teknisen toimen henkilöstölle 27.9.2019.

"Tapanilan historiaa". Puheenvuoro Tapanila-illassa kävelyllä ja Jalmarissa 3.10.2019.

"Developments of Lahti". Maastoluento Humanistic Modernism – Works by Alvar Aalto in the World Heritage Context -seminaarissa 9.10.2019.

"Alvar Aalto and Lahti". Luento Humanis-

tic Modernism – Works by Alvar Aalto in the World Heritage Context -seminaarissa Sibeliustalolla 10.10.2019.

"Kartanopuiston historiaa ja tulevaisuutta". Puheenvuoro Kartanon ystävien Kuukauden toivottu-illassa Mastolassa 15.10.2019.

"Unto Ojonen, Lahden arkkitehti". Maastoluento 17.10.2019.

"Lahden kartanon historiaa". Esitelmä Rouvasväen kerhossa NNKY:llä 24.10.2019.

"Identification of Historical Values in Urban Areas". Luento Lahti University of Applied Sciences:ssa 30.10.2019.

"Lahden talvivalot syttyvät". Maastoluento 1.11.2019.

"Valtio tarttuu tahtipuikkoon – Suomen sodanjälkeisiä musiikkitaloja". Esitelmä Museoviraston Kulttuuriympäristöpäivillä Viihteen ja taiteen tiloissa 13.11.2019.

"Preservation of Urban Areas – Examples and Practises". Luento Lahti University of Applied Sciences:ssa 27.11.2019.

"Rakennetun kulttuuriperinnön aineettomat ulottuvuudet – tieto ja tutkimus". Puheenvuoro ICOMOSin Rakennetun kulttuuriperinnön aineettomat ulottuvuudet -seminaarissa 28.11.2019.

Päivi Siikaniemi

"Lahtelaisten kioskien historia", Museokioski 15.10.

Hannu Takala

Hennala-ilta Museokioskissa 13.2., puheenjohtajuus.

Dosenttiluentosarja 11.1.–22.2. jääkauden jälkeisestä asutuksesta, Turun yliopisto.

Koulutus ja seminaarit

Ulla Aaltio

"Viipurin perintö – Juha Lankisen muistoseminaari". Felix Krohn -sali 15.3., puheenjohtajuus.

Eurolla enemmän seminaari 15.2., Helsinki.

Kaupunkihistorian tutkimuksen seminaari Hiihtomuseon auditoriossa 29.3., alustus ja puheenjohtajuus.

Kulttuurimatkailuseminaari 9.3., Lahti.

Lahden Kartanon ystävät ry:n Viipurin matkan opastus 18.-19.5.

Valtakunnalliset museopäivät 15.-17.5., Tampere. EMYA konferenssi- ja kilpailu "Innovation in European Museums" 21.-26.5., Sarajevo.

Museolehtoriapäivät 17.9.-18.9., Helsinki.

Siiri ja kilpasiskot -seminaari Hiihtomuseolla 22.8., alustus ja puheenjohtajuus.

Museokauppaseminaari 23.9., Helsinki.

Museokorttipäivä 20.10., Helsinki.

"Karjalan arkeologiset kaivaukset", Äyräpään Pitäjäseuran syystapahtuma NNKY:n tila 7.9.

Birgitta Harju

Tapanilan omakotialueen maastokävelyn opastus ja puheenjohtajuus keskustelussa palvelutalo Jalmariissa 3.10.

Opiskelee oppisopimuksella Salpauksessa, Tuotekehitystyön erikoisammattitutkinto. Keskiössä lapset ja lapsiperheet. Opiskelu päättynyt 2020 toukokuussa.

Suomalais-venäläinen arkeologisymposiumin session puheenjohtajuus 10.-11.10. Hämeenlinnassa.

Sari Kainulainen

TAKO:n kevätseminaari 13.2.2019.

Suomen arkeologisen seuran arkeologipäivien avaus ja maasto-opastus 21.11.

Museoiden vertaiskehittämisfoorumi, Lahti 12–13.3., Heinola 11.6.

Tiia Tiainen

EMYA European Museum of the Year 2019 seminaari Sarajevossa: Radio- ja tv-museon näyttelyuudistuksen esittely sekä paneelikeskustelu.

Museoliiton Arvokiinteistö museorakennuksena seminaari, 27.3., Lahti. Lyhyt esitys Lahden kartanon peruskorjauksesta kokoelmanäkökulmasta.

Museoliiton seminaari Museoalan osaamisesta 28.3., Tampere.

Malskin Päijänteentekadun suunnitelmien yleisötilaisuus Museokioskissa 2.10.2019.

Teollisuusperintöseuran työpaja Aineeton teollinen perintö, 23.4., Tampere.

LAd esittely Liikunta- ja kulttuurilautakunnassa 16.10.2019.

Valtakunnalliset museopäivät Tampereella 15.-17.5.

Päijät-Hämeen museopäivät, Hartola 21.8.

Elina Liukkonen

Johtoryhmän kehittämisspäivät, kouluttajana Wevolve Oy 26.-27.8.

Lahden ammattikorkeakoulun Liiketalouden ja matkailun alan avoimen ammattikorkeakoulun opintojakso: Julkiset hankinnat (5 op).

Digitaalinen kulttuuriperintömme -seminaari 6.9., Helsinki.

Aavatieto: Julkiset hankinnat -verkkokurssi.

TAKO 10-vuotta juhlaseminaari 10.-11.10.2019. Museoiden Finna -työpaja 20.11., Helsinki.

Jukka Kunnas: Yritysyhteistyö valmennus syksy 2019.

Kuva-arkistopäivät 21.-22.11., etäosallistuminen.

Arvokiinteistö museorakennuksena -koulutuspäivä.

Teollisperintöseura ry:n ja TAKO Tuotanto, palvelut ja työelämä -poolin seminaari 4.12.2019, Vantaa. Alustus yhdessä Päivi Revon kanssa: "Huonekaluteollisuus ja aineeton perintö".

Maker3D:n järjestämä 3D-tulostuskoulutus.

Liisa Mäkitalo

Museoiden vertaiskehittämisfoorumi 12.6., Heinola.

Kokoelmayksikkö vieraili Tampereen museotoimen kokoelmakeskuksessa 24.1.2019 teemalla *Taide ja sisäilmaongelmat*.

Julksen taiteen työryhmän opintomatka Mikkelin (periaateohjelma ja julkiset taideteokset) 2.9.

Susanna Korhonen

European Museum of The Year-konferenssi Sarajevo 22.5.-25.5.2019 Radio- ja tv-museo Mastolan edustaminen kilpailussa

Yritysyhteistyö-valmennus 25.9. ja 28.10, Lahti.

Opera Beyond First Session 30.5.–31.5.2019 Suomen Kansallisooppera

Hermitage day – Museums developing cities -seminaari 20.11., Turku.

Finna-peruskoulutus (etäkoulutus) 2.12.

Projektijohtamisen perusvalmennus 16.9. ja 18.9.2019. Lahden kaupungin kehityspalvelut, Suomen Projekti-instituutti

Maija Nisonen

Esinetutkimus museossa 22.–23.8.2019, Helsinki, Vantaa.

Yritysyhteistyövalmennus syksy 2019.

Suomalainen ryijy. Näkökulmia ryijyyyn osana käsityökulttuuria. Tyyne-Kerttu Virkki seminaari 20.11.

Suvi Kuisma

TAKO:n kevätseminaari 13.2., Helsinki.

Riitta Niskanen

TAKO 10 vuotta -juhlaseminaari 10.-11.10.2019, Helsinki.

Länsi-Suomen rakennustutkijat, koulurakennusten kuntotilanne, Pori 13.3.

Viipurin perintö – Juha Lankisen muistoseminaari, Lahden konserttitalo 15.3.

Päivi Siikaniemi

Arvorakennus museona, Mastola 27.3.

Länsi-Suomen rakennustutkijoiden tapaaminen, 13.3. Pori ja 16.8. Tampere.

Kaupunkitutkimuksen päivät, Helsinki 25.-26.4.

Viipurin perintö – Juha Lankisen muistoseminaari, Lahden konserttitalo 15.3.

Lahden museoiden opintoretki, Kihnu, Viro 24.-26.5.

Arvorakennus museona -seminaari 27.3., Mastola, Lahti.

9th Annual International Conference on Architecture, Ateena 7.-10.7.

Paikallishistoriaseminaari 29.3., Hiihtomuseo, Lahti.

Länsi-Suomen rakennustutkijat, lausuntomennettelyt, Tampere 16.8.

Kulttuuriympäristön suojelun viranomaispäivät 2.4., Porvoo.

Uudenmaan kulttuuriympäristötyöryhmän opintoretki, Lohja 19.9.

Tutkimus- ja kulttuuriympäristöyksikön kesäretki 12.6., Sysmä.

Museoviraston Kulttuuriympäristöpäivät Viihteen ja taiteen tiloissa, Helsinki 13.11.

Kulttuuriympäristöpäivät 12.-13.11., Helsinki.

Apoli-foorumi, Svenska Gården, Lahti 20.11.

Päivi Taipale

Rakennetun kulttuuriperinnön aineettomat ulottuvuudet, Helsinki 28.11.

Valokuva-arkistopäivät, Helsinki 21.-22.11. 2019.

Hannu Takala

Helena Peippo

Radio- ja televisiohistorian seuran seminaari 16.1., Sähköinen viestintämme ennen ja nyt.

Kulttuuriympäristön suojelun viranomaispäivät 2.4., Porvoo.

Jaakko Rautalahti

Tutkimus- ja kulttuuriympäristöyksikön kesäretki 12.6., Sysmä.

Käsityömasterin erikoisammattitutkinto museon osaamisalalta (museomestari). Tutkinnon antoi Raseko ja kouluttajana toimi Metropolia.

Kulttuuriympäristöpäivät 12.-13.11., Helsinki. Sotasurma tietokannan päivitysseminaari 20.11., Kansallisarkisto.

Tiina Rekola

Tiia Tiainen

Interpreting past and present through photographic archives and collections -seminaari, Helsinki 5.6.

Museoiden vertaiskehittämissymposiumi, Lahti 12-13.3. ja Heinola 11.6.

Valtakunnalliset museopäivät Tampereella 15.-17.5.

Suvi Kuisma

Johtoryhmän kehittämisspäivät, kouluttajana Wevolve Oy 26.-27.8.

"Hiihdon hurmaa" #hurmaava hiihto, Lahden museoiden blogi Maakunnan mainiot 13.2.2019.

Taidemuseopäivät Amor Rex 7.10., Helsinki.

"Hiihdon henkeä ja Sisulla sankariksi – Hiihtomuseo muistelee ja uusiutuu", Suomen urheiluhistoriallisen seuran (SUHS) vuosikirja 2019.

LADin etenemisen esittely Lahden kaupunginhallituksessa 1.11.2019.

Yritysyhteistyövalmennus syksy 2019.

Helena Peippo

Anna-Riikka Vaden

Blogikirjoitus "Ovi, joka ei johda mihinkään" Trafiikki-museoiden sivuille toukokuussa.

Paikallismuseot Wikimediaan koulutus maakuntamuseotutkijoille 25.1., Tampere.

Riitta Niskanen

Museoliiton koulutuswebinaari Ampuma-ase-lain uudistus ja vaikutus museon kokoelmiin 13.3.

"From the Russian Garrison of the Early 20th Century to a Modern Residential and Business Area – an Example from Hennala, Lahti". Abstract Book: 9th Annual International Conference on Architecture 8-11 July 2019, Athens, Greece. Edited by Gregory T. Papanikos. The Athens Institute for Education and Research. <https://www.atiner.gr/abstracts/2019ABST-ARC.pdf>

Petri Valgren

Käsityömasterin erikoisammattitutkinto museon osaamisalalta (museomestari). Tutkinnon antoi Raseko ja kouluttajana toimi Metropolia.

Päivi Vickholm

Esinetutkimus museossa 22.-23.8., Helsinki, Vantaa.

Julkaisut

Hanna Suihko

Leopardi liikenteessä –tehtäväkirja 2019.

Leopardi liikenteessä –julkaisu liittyy Lahden museoiden tekemään linjaukseen tarjota entistä enemmän sisältöä ja toimintaa museoiden pienille vieraille.

"Konserttitalit 1900-luvun jälkipuolella". Rakennettu hyvinvointi. Toim. Hilka Högström ja Sirkkaliisa Jetsonen. Museovirasto 2019. https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriymparisto/Kulttuurirakennukset/Konserttitalit_1900-luvun_jalkipuo-lella.pdf 18 s.

"Luettelo konserttitalista Suomessa". Rakennettu hyvinvointi. Toim. Hilka Högström ja Sirkkaliisa Jetsonen. Museovirasto 2019. https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriymparisto/Kulttuurirakennukset/Luettelo_konserttitalista_Suomessa_2019.pdf 3 s.

Unto Ojonen. Lahden arkkitehti. Arkkitehtuuriesite, Lahti 2019.

Kontulainen, Heidi: Talo Tapanila – täydennysrakennus Tapanilan arvoalueelle. Lahden kaupunginmuseon tutkimuksia 36. Toim. Riitta Niskanen, Turku 2019.

”Rakentaminen ei tuhoa Hennalan arvoa”. Uusi Lahti 9.1.2019 (yhdessä Timo Simanaisen kanssa).

”Asukkaiden palaute vaikuttaa”. Etelä-Suomen Sanomat 27.10.2019 (yhdessä Päivi Airaksen ja Armi Patrikaisen kanssa).

”Rouva Juliste”. Maakunnan mainiot -blogi 6.2.2019.

”Rahan katedraalista Museokioskiin”. Maakunnan mainiot -blogi 19.3.2019.

”Kesäisiä päiviä Jalkarannassa – Ainolan historiaa”. Maakunnan mainiot -blogi 30.8.2019.

”Hautausmaa eläville”. Maakunnan mainiot -blogi 1.11.2019.

Asiantuntijatehtävät, museon edustukset

Ulla Aaltio

Lahden kaupungin sivistyksen palvelualueiden viestintä- ja markkinointitiimin jäsen.

Birgitta Harju

Lahden kaupungin sivistyksen palvelualueiden viestintä- ja markkinointitiimin jäsen.

Hiihtomuseo

Suomen urheiluhistoriallisen seuran yhteisöjäsen.

Sari Kainulainen

TAKOn, Vivid Oyn ja Museoviraston Kokoelmakartta-työryhmän jäsen.

TAKON pooli 4:n sihteeri.

Huonekalumuseosäätiön asiantuntijajäsen.

Suvi Kuisma

Suomen urheiluhistoriallisen seuran yksityisjäsen.

Liisa Mäkitalo

Lahden kaupungin julkisen taiteen työryhmän sihteeri.

Museon edustaja Päijät-Hämeen taidemuseoyhdistyksessä.

Malskin/LADin julkisivu-taidekilpailun juryn jäsen.

Wilhelminpuiston taidekilpailun juryn jäsen.

Riitta Niskanen

Lahden yleiskaavatyöryhmän jäsen.

Nastolan kulttuuriympäristöselvitystyöryhmän jäsen.

Apoli-työryhmän jäsen.

Lahden kaupungin kaupunkikuvaryhmän asiantuntijajäsen.

Lahden kaupunkikuvaneuvottelukunnan jäsen.

Lahden yhdyskuntasuunnittelun yhteistyöryhmä, jäsen.

Alvar Aalto -verkoston Lahden työryhmän jäsen
Hämeen kulttuuriympäristötyöryhmän jäsen.

Länsi-Suomen rakennustutkijat, jäsen.

Paavolan kampus -työryhmän jäsen.

Keskustan valaistustyöryhmän jäsen.

Kaupungintalo-työryhmän jäsen.

Tyttökoulu – Miller – Janhunen -työryhmän jäsen.

Korpikodin kaavoitustyöryhmän jäsen.

Päijänteenkatu-työryhmän jäsen.

LADin taidekonsepti-työryhmän jäsen.

Keskustatyöryhmän jäsen.

UPM-työryhmän jäsen.

Historiallisen museon korjaustyöryhmän jäsen.

Ainopuisto-työryhmän jäsen.

Konserttitalon korjaustyöryhmän jäsen.

Hennalan liikennesuunnitelmatyöryhmän jäsen.

Mariankadun aukiosuunnittelutyöryhmän jäsen.

Vesijärven aseman suunnittelutyöryhmän jäsen.

Kariniemi-työryhmän jäsen.

Lahden julkiset veistokset työryhmän jäsen.

Julistemuseon kokoelmajulkaisutyöryhmän jäsen.

ICOMOS Suomen osaston hallituksen jäsen.

Taidehistorian dosentti, Helsingin yliopisto.

Päivi Siikaniemi

Hollolan strategisen yleiskaavan maisema- ja kulttuuriympäristöinventoinnin ohjausryhmän jäsen.

Korjausklinikan ohjausryhmän jäsen.

Paikallishistorian asiantuntijajäsen Lahden nimistötoimikunnassa.

Nastolan historia IV osan historiatoimikunnan jäsen.

Hannu Takala

Valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden (VARK) määrittämishankkeen ohjausryhmän jäsen, Museovirasto.

Muinaisjäännösten hoidon osaamisrinki, Museovirasto.

Niittyverkostoselvityksen ohjausryhmän jäsen, Lahden kaupunkiympäristö.

Nastolan historian osan IV ohjausryhmän puheenjohtaja.

Nastolan historian osan IV historiatoimikunnan jäsen.

Suomalais-venäläisen arkeologisymposiumin järjestelytoimikunnan jäsen.

Arkeologian dosentti, Turun yliopisto.

Anna-Riikka Vaden

Päijät-Hämeen ja Mäntsälän museoiden työryhmä, työryhmän vetäjä.

Virtuaalikohtaamisia Lahdessa -hankkeen ohjausryhmä.

Talous 2019

	TA	TOTEUMA
Menot yhteensä	4 186 800	4 265 407
Tulot yhteensä	200 000	401 068
Netto	3 986 800	3 864 339
Poistot	254 100	347 832
Irtain omaisuus	1 390 000	75 516

Museon valtionosuus oli 1 154 488 euroa

Päijät-Hämeen liitto / EAKR rahoitus	
TAJUMO-taiteen ja muotoilun elämyskeskus	78 310

Kokoelmalahjoittajat

Kulttuurihistoriallinen kokoelma

Eeva Bollinger
Lasse Kantola
Suvi Kuisma
Timo Laakso
Erja Puodinketo
Raute Oy
Aira Rekola
Jyrki Salmi

Nanna Salmi
Timo Savander -perikunta
Raija Suihko
Starck Suomi Oy
Katja Torvinen
Anna-Riikka Vaden
Jaakko Vuornos

Kuva-arkistokokoelma

Paula Anttonen
Kalervo Artema
Eeva-Liisa Jarla
Markku Kiviluoto
Kaija Laitinen
Lahden Lakimiesyhdistys ry
Helena Lehtonen
Nurmijärven museo

PAM -Lahden seudun osasto Ry
Alpo Raulahti
Marja Soininen
Mikko Stauffer
Kaisa Syrjälä
Pekka Syrjälä
Jaakko Vuornos

Radio- ja tv-alan historian kokoelma

Reino Friman
Markku Huhtala
Richard Jenkins
Anne Joenpolvi-Kilpiö
Matti Krouvi
Suvi Kuisma
Veli-Matti Mattila
Hämeen ja Pirkanmaan Geokätköilijät ry

Eero Punta
Leo Saarioinen
Jukka Sandberg
Anneli Salo
Tiia Tiainen
Tuija Vertainen
Ylen kieliohjelmat

Taidekokoelma

Pentti Papinahon perikunta
Kimmo Seppänen
Matti Kuronen

Talviurheilukokoelma

Nina Breilin
Finlandia hiihto
Jussi Haapamäki
Lyyli Honkio
Heikki Kantola
Tanja Keskitalo
Suvi Kuisma

Lahden Hiihtoseura
Riitta Papinaho
Jari Puikkonen
Liisa Ranta
Sebastian Ruotanen
Marita Terävä
Raimo Vitikainen

